

V I E N Y B Ė

1886 DEIMANTINIAI METAI 1961

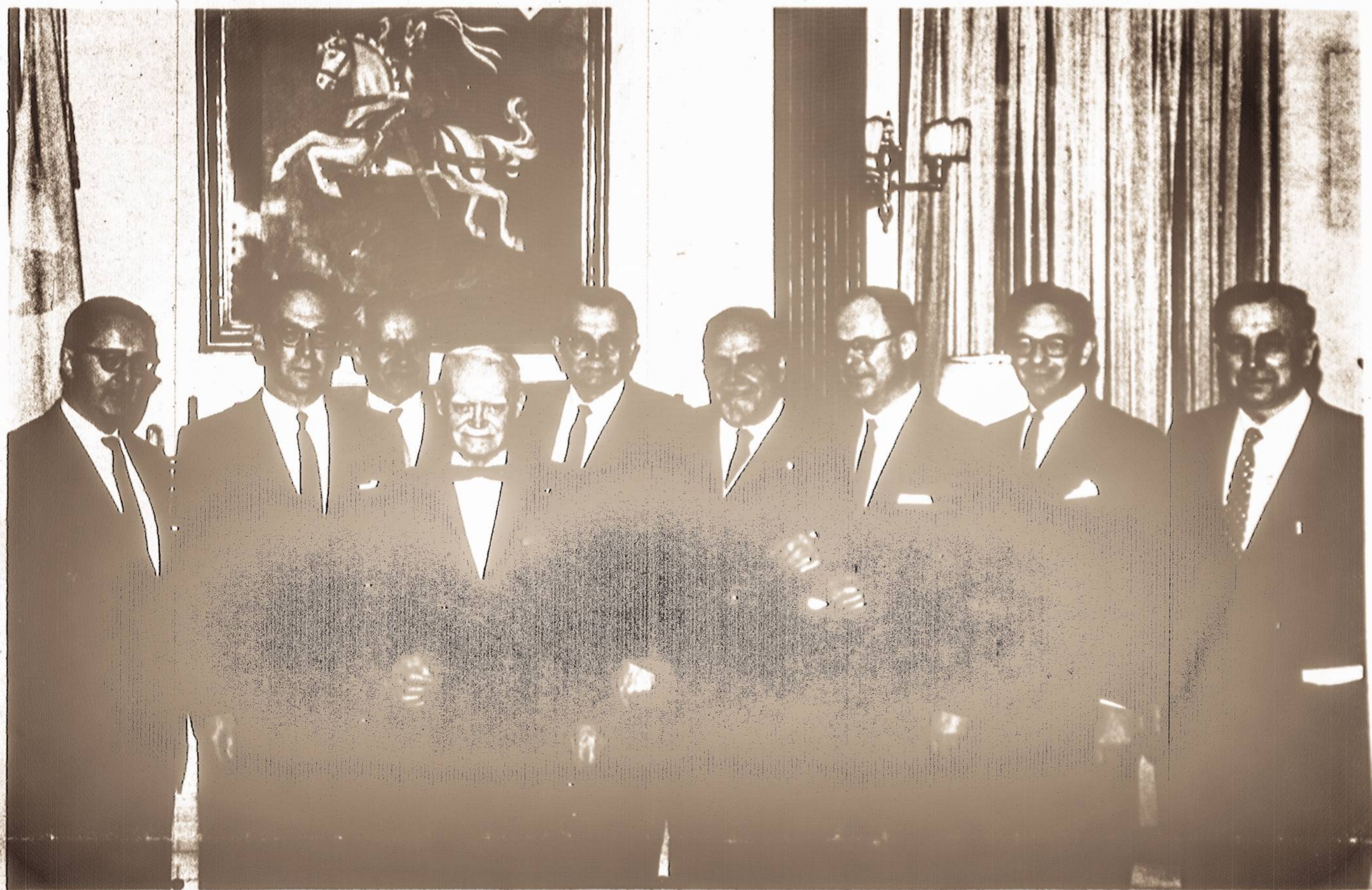
75 M. 17 N.

192 Highland Boulevard
Brooklyn 7, N. Y.

1961 M. GEGUŽES (MAY) 5 D.

Telefonas:
APlegate 7-7257

KAINA 15 C.

Aldos nuotrauka

Po Pabaltijo politinių veiksmų konferencijos, lietuvių ir latvių veikėjai buvo priimti Lietuvos pasiuntinybėje Washingtone. Iš kairės į dešinę: B. Albatas, P. Lejens, J. Kajeckas, dr. P. Grigaitis, L. Šimutis, dr. A. Spekke, dr. A. Trimakas, G. Meierovics, M. Vaidyla.

Lietuvių, latvių ir estų pasitarimai Washingtone

Praeitą savaitę, balandžio 27, Amerikos Lietuvių Tarybos Vykdomasis Komitetas, nuvykęs į Washington, D. C., aplankė valstybės departamentą, norėdamas išdėstyti savo pažiūras opiais tarp-tautiniais klausimais, ypač tais, kurie liečia Lietuvos laisvinimo reikalą. Vykdomasis Komitetas įteikė raštą, adresuotą valstybės sekretoriui, ir apie valandą laiko kalbėjosi su atsakingais departamentu pareigūnais. Pasikalbėjime dalyvavo ALT pirmininkas L. Šimutis, sekretorius dr. P. Grigaitis, išdirininkas M. Vaidyla, vice-pirmininkas E. Bartkus ir Lietuvių Informaci-

jos Centro direktorė p-lė M. Kizytė.

Kitas šios kelionės tikslas buvo pasitarti su mūsų veiksniais ir sudaryti glaudesnius ryšius su latvių ir estų atstovais, kuriems rūpi jų gimtųjų kraštų likimas ne mažiau, kaip mums — Lietuvos likimas.

Amerikos Latvių Sąjunga (American Latvian Association) praeitos savaitės gale turėjo Washingtone savo 10 metų sukakties kongresą, į kurį buvo pakviesti, kaip svečiai, lietuvių ir estų veikėjai.

Šita proga įvyko pasitarimai tarp trijų pabaltiečių organizacijų ir, rezultate, buvo vienbalsiai priimta bendra Dekla-

racija, pasisakanti už jų veiklos derinimą ir sudarymą Jungtinio Pabaltiečių Komiteto.

Penktadienio vakare lietuviškai atsilankė Latvių Pasiuntinybės priėmimo; šeštadienio vakare panašus priėmimas įvyko Lietuvos Pasiuntinybėje, dalyvaujant gausiai latvių grupėi ir taip pat keletui pareigūnų iš Amerikos vyriausybės.

Lietuviškų veiksmų pasitarime dalyvavo Vliko prezidiumo nariai, Lietuvos Laisvės Komiteto nariai ir Balfo prezidentas. Atsilankė ir Lietuvos pasiuntinys Washingtone J. Kajeckas.

Altos Vykdomasis komitetas supažindino konferencijos dalyvius su trijų pabaltiečių grupių priimtoms deklaracijos turiniu ir painformavo apie savo žygius valstybės departamente. Buvo pateikti ir išdiskutuoti visų veiksmų pranešimai ir priimtoms kelios rezoliucijos.

Konferencija praėjo draugiškoje ir darbingerioje nuotaikoje, sustiprindama visų jos dalyvių pasiryžimą tęsti kovą su sovietiniu imperializmu ir, kooperuojant su Vakarų demokratijomis, siekti pavergtųjų tautų išsilaisvinimo iš komunizmo jungo.

Pasaulyje...

— Ryšium su Kubos įvykiais VLIKO pirmininkas dr. A. Trimakas pasiuntė telegramas JAV prezidentui John F. Kennedy ir Kubos laisvės kovotojų vadui Jose Miro Cordona, primindamas dabartines pavergtųjų tautų nuotaikas.

— Amerikos astronauto Alan B. Shepard, Jr. pirmoji kelionė į erdves, turėjusi įvykti gegužės 2 d., dėl netinkamo oro, atidėta vėlesniam laikui.

Tunisisijos prezidentas Habib Bourguibas atvyko į Washingtoną oficialiam vizito, kurio metu bus tariamasi dėl bilijoninės Amerikos paskolos tam kraštui.

Dabar

Juozas Tysliava

Besiformuojanti Kongo federacija, su savo lumumbomis, mutumbomis, kasavubais, tšombomis ir gizengomis, tebemirga spaudos puslapiuose.

Paskiausia naujiena, kaip ir galima laukti iš Afrikos, tai Katangos prezidento Tshombos sulaukymas, kada jis norėjo apliešti Kongos vadų konferenciją.

Žodžiu, naujos Afrikos valstybės vyrų logika tokia: tarkimės ir susitarkime, arba mes negarantuojame jūsų asmens saugumo...

Ar Jungtinės Tautos, kurios dabar Kongo krašte mėgina įvesti tvarką, pritaria tokiai politikos santykių formai?

Nenuostabu, kad Gizenga, kuris vadovauja prokomunistinei rytinės Kongo provincijos vyriausybei, neatvyko ir tą konferenciją. Komunistai ir čia pasirodė išmintingesni už savo draugus kapitalistus. Jie nekiša savo galvų ten, kur nėra garantijos saugumui.

Naujųjų Afrikos valstybių ir jų vadų tarpusavio santykiai, atrodo, dar ilgai remsis džiunglių įstatymais.

O tuo tarpu Jurgis su Filomena išbraukti iš Romos katalikų bažnyčios šventųjų sąrašo...

Kas būtų atsitikę, jeigu, sakysime, Vienybė būtų paskelbusi, kad Filomena ir Jurgis nešventi? Kiek duklių dėl to būtų buvę sukelta tokio Darbininko skiltyse. Tik prisiminkime, kaip to laikraščio redaktoriai ir bendradarbiai triukšmavo, kai Aleksis Rannit Vienybėje paskelbė kažkokį seną graikišką dokumentą, kur sakoma, kad Kristus buvęs nukankintas ant stulpo — vietoj kryžiaus.

Kai prieš vienas Kalėdas Vienybė paskelbė vieno vokiečių žurnalo bendradarbio abejonę dėl Kristaus gimimo, tai Darbininko redaktorius patarė "palikti komunistams..." Bet kai atėjo kitos Kalėdos, tai pats vyriausias Darbininko redaktorius prof. S. Sužiedėlis prisipažino, kad jis nežinąs nei kada Kristus gimęs, nei kada Trys Karaliai atjoję...

Kai Darbininko redaktorius paskelbia savo nuomonę, tai dogma, bet kai Vienybė paskelbia kito asmens nuomonę, tai — ezezija...

Gal mūsų kaimynų laikraščio redaktorius mano, kad ir šį Jurgio su Filomena išbraukimą popiežius turėjo palikti komunistams?...

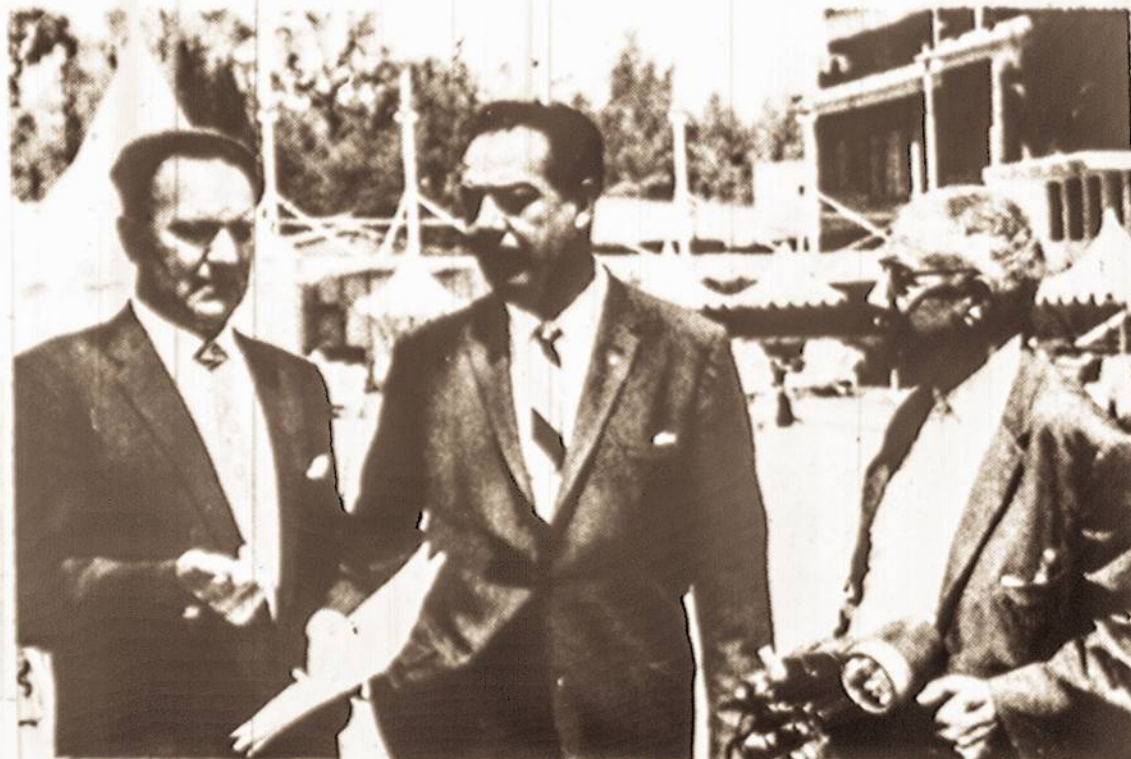
L. Kančausko nuotrauka

Soliste L. Zaikiene priima gėlių puokštę iš G. Flezinskaitės, skautų "Židinio" koncerto metu, Los Angeles, Calif.

Los Angeles skautų pirmoji iškila, kurioje dalyvavo ir skautų tėvai. Nuotraukoje: skautų vadovybės pasitarimas su skautų tėvais.

L. Kančausko nuotrauka

Reporteris J. Kaributas, Meksikos kongresmanas ir filmų prodiuseris Roberto Galvado ir vengrų reporteris M. Kovach neseniai įvykusiame "Academy Awards" pobūvyje, Beverly Hills, Hollywoode, Calif.

LIETUVIŲ VADOVAUJAMA ISTEIGTA 1924 M.

Schuyler Savings & Loan

ASSOCIATION OF KEARNY, NEW JERSEY
Nuo 1960 m. liepos 1 d. už sutaupus moka

4%

Be to, duoda paskolas namams, išrašo pašto perlaides (money orderius), taupo pinigus Kalėdų šventėms (x-mas Club), skolina pinigus taupytojams, priima mokesčių už elektrą ir gazą.

Federal Savings and Loan Corporation narys
Julius Paknis, Prezidentas Petras Velevas, Sekretorius
Juozas Belza, Izdininkas

Iškirpk šią atkarpą ir siųsk -
SCHUYLER SAVINGS AND LOAN ASSOCIATION
24 Davis Ave., Kearny, N. J.

Bendruomenės rinkimai

Rytų rinkiminei apygardai priklausančiose apylinkėse JAV LB Tarybos rinkimam uoliai ruošiamasi.

Baltimorės apylinkėse Tarybą pasiūlė 2 kandidatus; Dr. E. Armanienę ir V. Volertą. Be to, niujorkiečiai kandidatu pasiūlė baltimorietį J. Mikuckį.

New Jersey apygardoje rinkimams pasiruošusios 6 apylinkės: Elizabethe, Kearny - Harrisono, Jersey City, Lindeno, Newarko ir Patersono. Šios apylinkės Tarybą pasiūlė 4 kandidatus: V. Dilį, S. Kontrimą, Ch. F. Paulį (Paulauską) ir Alb. Trečioką.

New Yorko apygardoje rinkimai organizuojami šiose apylinkėse: Amsterdamo, Bronx - Manhattano (balsuojama geg. 14 d. nuo 10 val. ryto iki 2 val. Aušros Vartų parapijos salėje), Bushwicko, Cypress Hill (balsuojama geg. 13 d. 10 - 8 val., geg. 14 d. 12 - 5 val. p. Andriušio įstaigoje 87 - 09 Jamaica Ave.), Great Necko, Jackson Heights, Maspetho, New Yorko l-mojoje (balsuojama geg. 13 d. 12 - 4 val., geg. 14 d. 10 - 6 val. Apreiškimo par. mokyklos patalpose), Ridgewoodo (balsuojama

geg. 14 d. 10 - 6 val. Lietuvių Atletų Klubo patalpose, 1332 Halsey St.,) ir White Plains, Flushingo apylinkės nariai balsuos kartu su Jackson Heights apylinkėse. Tarybą pasiūlyta 13 niujorkiečių kandidatų: Kun. L. Jankus, Br. Kulyš, Pr. Naujokaitis, D. Penikas, St. Dzikas, J. Maurukas, J. Sirusas, V. Leskaitienė, dr. B. Nemickas, J. Šlepetys, A. Varnas, kun. dr. St. Vallušaitis, ir V. Vaitiekūnas.

Balsuoti galima paštu ir asmeniškai rinkimų būstinėse. Rytų rinkimineje apygardoje balsuojama už 10 (ar mažiau) kandidatų. Tikimes, kad mūsų pastangų Lietuviškoji visuomenė neapvils ir rinkimuose gausiai dalyvaus.

K. NORVILA
Rytų Rinkiminės Apygardos Rinkimų Komisijos Pirm.

VIENYBĖS DEIMANTINIS KONCERTAS HARTFORDE

Vienybės deimantini sukakčiai paminėti koncertas, turėjęs įvykti gegužės 21 d. Hartforde, nukeltas į rudenį. Toks pat minėjimas ruošiamas rudenį ir Philadelphijoje. Panašūs minėjimai numatomi suruošti ir kituose miestuose.

Fr. J. Jaraška iš Newarko, dalyvavęs Stasio Pilkos rečitalyje, užsiprenumeravo Vienybę ir ta proga laikraščiu paaukojo tris dolerius.

Philadelphijos apylinkė rinkimų komisiją sudarė iš 15 asmenų, kuriais vadovauja J. Stiklorius. Įsteigti 7 rinkimo punktai. Rinkimai bus vykdomi geg. 14 d. 10 - 5 val.

Pavieniui gyveną lietuviai (Washington, D. C., Miami ir kitur) balsuos per Centrinę apylinkę Clevelande. Šios apylinkės rinkimų komisijos pirm. Pr. Karalius. Jo adresas: 484 E. 123 St., Cleveland 8, Ohio.

Dar kartą visiems primenu, kad rinkimai vyks geg. 13 ir 14

CHORO GASTROLĖS

Clearwater, Fla. - St. Petersburgo lietuvių choras neseniai dalyvavo Million Dollar Municipal programoje. Choras, kurį sudaro 30 asmenų, padainavo kelias lietuviškas liaudies dainas. Publikos buvo sutiktas ir palydėtas su gausiais plojimais. Dirigavo muzikas (ir mokytojas) Kazys Štaupas. Akomponavo B. Vараšius. Reikia pasveikinti šiuos savo amžiumi nęjaunus dainininkus, aukojančius laiką ir energiją lietuviškai kultūrai.

M. S.

AUDRONĖS SYVEČIŲ DĖMESIUI

Dr. Edwardas ir Marija Jansonai, gražiosios Cape Cod vasarvietės Audronės savininkai, praneša, kad jų villa bus atdara, kaip ir pernai, nuo birželio 10 (šeštadienį). Siemet Audronė turi daugiau kambarių (atskirame namelyje). Bus daromos nuolaidos didesnėms šeimoms su vaikais, taip pat studentams, vasarojant ilgesnį laiką. Iš anksto kreiptis šiuo adresu: Dr. E. Jansonas, 89 Mt. Ida Rd., Boston 22, Mass. Tel. AV 8-5999. Nuo birželio 10 - pačioje Audronėje, kurios adresas: Audronė - Jansonas, 87 East Bay Rd., Osterville, Cape Cod, Mass. Telefonas GA 8-8425.

V. Gruzdzio nuotrauka

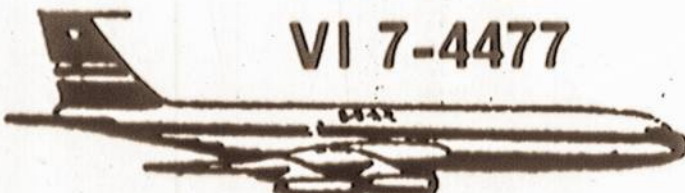
Jaunavedžiai, Kleopatra Sadinauskaitė ir Algis Vasys neseniai sukūrę naują šeimą židini Philadelphijoje. Jaunasis, sūnus Marijos ir dr. Antano Vasio-Vasiliausko, jaunoji - duktė Broniaus ir Filomenos Sadinauskų.

Joseph Andrusis

TRAVEL BUREAU

87-09 Jamaica Avenue
Woodhaven, 21, N. Y.

Telefonas
VI 7-4477

BILIETAI PARDUODAMI
visomis susisiekimo priemonėmis
į visas pasaulio vietas

PERKANT - PARDUODANT NAMUS AR IŠNUOMOJANT BUTUS, APDRAUDOS,
federalinių ir valstybių (Income Tax) užpildymu, pirkimui piniginių perlaidų
(Money Orders) ir įvairiausių kitais reikalais, kreipkitės

HAVEN REALTY & INSURANCE

87-09 JAMAICA AVENUE WOODHAVEN 21, N. Y. TEL. VIRGINIA 7-4477

Kasdien nuo 9 val. r. iki 9 v. v. Sekm. nuo 1 v. p. iki 5 v. v.

Dviejų šventųjų netekus

JURGIO IR FILOMENOS IŠBRAUKIMAS IŠ ŠVENTŪJŲ SĄRAŠO PALIETĖ VIENĄ LIETUVIŠKOS CHICAGOS BAŽNYČIĄ. DAIL. A. VALEŠKĄ IR SKULPTORIŲ BAKI, BEI NAUJA ŠVIESA NUŠVIETĖ DR. ŠLIUPO BYLĄ. DAINŲ ŠVENTĖS RŪPESČIAI: ČIURLIONIS REIKALAUJA PRIVILEGIJŲ, BENDRUOMENĖ NORI TIK GARBĖS, UŽ KURIĄ NENORI ATSILYGINTI, O LOS ANGELES KLEB. KUCINGIS PAMOKĖ VISUS.

A. Valeškos vitražas buvusios šv. Filomenos bažnyčioje, 1921 N. Kedvale, Chicagoje. Centrinė figura yra Filomena, tačiau ji neturi jokio ženklų, rodančio ją šventa, už tai gal ir galės pasilikti.

Dviejų buvususių šventųjų — Jurgio ir Filomenos — išbraukimas iš oficialaus Vatikano šventųjų sąrašų palietė ir lietuviškąją Chicagoją. Visų pirma tiesiogiai jis liečia Jurgio bažnyčią Lituanicos gatvėje (viena iš trijų Jurgio bažnyčių Chicagoje), kuri greičiausiai gaus kitą patroną; netiesiogiai išbraukimo buvo paliesta A. Valeškos dekoratyvinio meno studija, atnaujinti Filomenos bažnyčią 1921 No. Kedvale Ave. Pagaliau tas išbraukimas nauja šviesa nušvietė ir dr. Jono Šliupo bylą dėl jo knygutės "Tikri ir netikri šventieji," kurioje Šiaulių Apygardos Teismas jam paskyrė mėnesį aresto (ir lygtinai nuo bausmės atleido).

Valeškos meno studijoje skulptorius Juozas Bakis Filomenos bažnyčiai padarė keraminę skulptūrą ir tris Filomenos simbolius, simboliai ir pačios Filomenos statula turės būti pašalinti. Bakis laukia naujo patrono paskyrimo, kad naujais darbais galėtų "atsigriebti". Filomena atvaizdavo dideliu vitraže ir pats A. Valeška, tačiau jis buvo atsargus ir ją atvaizdavo tik su palme rankoje (žiūr. nuotrauką), atseit ne kaip šventąją, bet tik kankinę ir todėl, atrodo, vitražo, nereikės keisti.

Filomenos kultas tarp kitko buvo paplitęs ir Lietuvoje. Jos paveikslas buvo Varnionių

bažnyčioje (Vilniaus apskr.) ir kitose vietovėse. Lietuvių (Kapočiaus) enciklopedijos VI tome 261 psl. apie Filomeną štai kas rašoma:

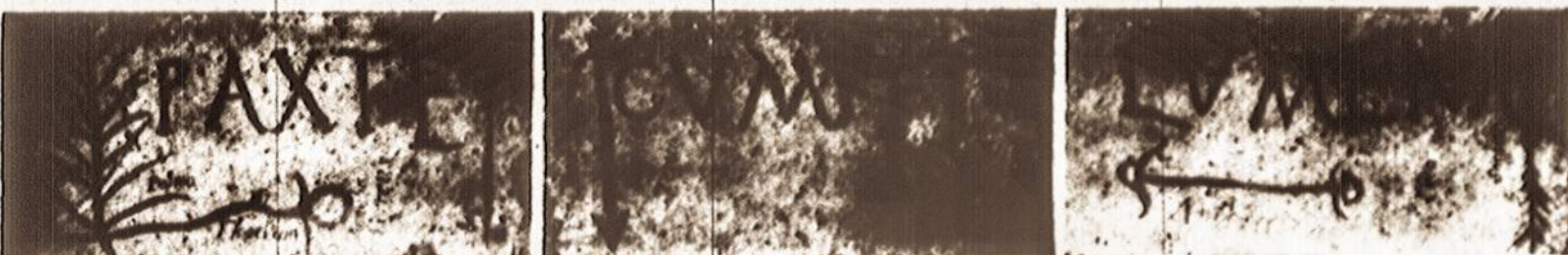
"Filomena (Philumena) pirmųjų amžių krikščionė, dėl rasto jos kape tepalų indelio (palaikyto kraujo indu) klaidingai laikoma kankine. Jos kapas 1802 m. rastas Romoje Priscilės katakombose, o kūnas perkeltas į Mugnanc (Nulos vyskupijoje) bažnyčią, kurios kan. Di Lucia parašė fantastinę Filomenos gyvenimą ir tuo būdu išgarsino jos kultą. Bažnyčia leido švęsti Filomenos šventę rugpjūčio 11 d., tačiau nėra pasisakiusi nei dėl jos gyvenimo, nei dėl kančių. Trijose lentelėse rastas įrašas Lumens Paxte Cumfi (pirmąjį žodį reikia prijungti prie paskutiniojo) greičiausia yra kito kapo, ir todėl pats F. vardą liekas abejotinas."

Taip Kapočiaus enciklopedija rašė jau prieš keletą metų, tačiau nepaisant tų žinių Amerikoje Filomenos kultas plito ir Bostono kardinolas Cushing turėjo nelaimės pašventinti naują Filomenai dedikuotą bažnyčią kaip tik tą dieną, kada buvo paskelbtas Vatikano nutarimas, kad ji nelaikytina šventąja.

Ta istorija nauja šviesa apšviečia ir dr. Jono Šliupo bylą dėl jo knygutės "Tikri ir netikri šventieji", kurios antrąją

laidą (1 lazda buvo išleista 1907 m. Amerikoje) 1930 m. nutarė sunaikinti Šiaulių Apygardos Teismas. Teismas vadovavosi Baudžiamojo Statuto 73 str., kuris saugo nuo įžeidimo "Dievą ir Jo šventuosius", tačiau tas statuto straipsnis buvo sukirtas stačiatikių cerkvės reikalams. Pas stačiatikius šventieji yra neabejotina dogma ir juos net piešti galima tik prisilaikant tam tikrų taisyklių (rankos turi būti sudėtos atitinkamu būdu ir pan.), tuo tarpu Katalikų Bažnyčioje šventieji nėra dogma ir jų skaičius iš 25,000 amžiams gegant sumažėjo iki 5 ar 4 tūkstančių, (nėra jokių privalomų taisyklių dėl atvaizdavimo) todėl tas Baudž. Statuto str. Šliupo byloje buvo netaikytinas. Tokiu būdu ateietyje... ir Šliupą reikėtų vaizduoti su kankinio simboliu — palme — rankoje.

Antrosios dainų šventės komitetas gavo malonią žinią iš Los Angeles, kad lietuvių parapijos klebonas kun. Kučingis paskyrė 500 dol. B. Budriūno vadovaujamo bažnytinio choro kelionėi į Chicagoje įvyksiančią dainų šventę. Tačiau toli gražu ne visi klebonai yra tokie dosnūs ir palankūs tai šventei. Taip, pavyzdžiui, Chicagoje esančios 18 gatvės kolonijos bažnyčios klebonas (čia gimęs lietuvis) šnairiai žiūrį

Užrašai rasti 1802 m. šalia jaunos mergaitės griaučių Romos katakombose. Žodžiai yra papuošti simboliškai, skirtais kankiniams: palmės šaka, strėlė, inkaru ir bizūnu. Kadangi tos katakombos yra kilusios iš krikščionius persekiojusio imperatoriaus Diocleciano laikų (245-313 m. m. po Kristaus g.) po 15 amžių buvo išgalvotos įvairiausios legendos apie tą mergaitę.

VIENYBĖ, 1961 m. gegužės 5 d.

Sportinės nuotrupos

EDVARDAS ŠULAITIS

Šioje vietoje prabegomis stengsimės užfiksuoti sportinio gyvenimo momentus, daugumoje koncentruojantis ties lietuviška veikla. Lietuvių sportininkų žygiai, kurie dažnai atkreipia ir kitataučių dėmesį, tikimės, bus naudingi ir mums patiems sužinoti. Tad į priekį...

Nesenai Toronte rungtyniauvo mūsų sportinis jaunimas (apie 400 žmonių). Buvo miela žiūrėti į jų veidus, spindinčius jaunatve ir išverme. Nors jau 16 metų išėjimoje, tačiau nemaža dalis jų dar vis kalba lietuviškai (neskaitant čiagimius). Nežinia, kur jie būtų, jeigu šiandien neturėtume lietuviškų sporto klubų. Dalį jų galime matyti ir kitose lietuvių jaunimo organizacijose, bet daugumos jo ten nepastebime. O į lietuvių sportininkų eiles sporto vadovai juos dar prikalbina. Noroms nenoroms, čia ir lietuvių kalba jų lūpose ilgiau užsilieka, ir lietuviški papročiai, dainos ir kt. Tai jau nemažas sporto klubų laimėjimas lietuvių.

Kelias naktis praleidus vargingoje kelionėje autobusu į Torontą ir atgal ir neturint sąlygų miegui, buvo galima apgalvoti lietuvių sportavimo šiame krašte dešimt metų. Nors šie laikotarpio veikla ir nebuvo pyragai, tačiau, žvelgiant atgal, vistiek yra malonu prisiminti įvairius momentus iš ankstesnių žaidynių bei artimo kontakto su sportininkais, juos organizuojant, lydint

bažnytinio choro norą dalyvauti dainų šventėje.

Užsiminus chorų kelionės į Chicago finansavimo reikalą, tenka pastebėti, kad bendruomenė, kurios vadai parodė tiek daug energijos kovodami už tai, kad šventė būtų rengiama jos vardu, dabar nepajudina nė piršto, kad šiame reikale padėtų. Aukų lapai iš jos apylinkių grįžta tušti. Kaip būdingą pavyzdį galima nurodyti Clevelando M. K. Čiurlionio ansamblių, kuris reikalauja sau tam tikrų privilegijų, kitaip grasindamas šventėje nedalyvauti. Bet Clevelande yra bendruomenės centras ir net dvi apylinkės, kurios pirmos turėtų ateiti pagalbon, jei choras nepajėgia patys padengti kelionės išlaidų (pusę atlygins dainų šventės komitetas). Žinia, dainų šventė nėra naudinga didesniems chorams, kurie kaip Čiurlionio specializuojasi tam tikrose srityse, tačiau dėl to balsą reikėjo kelti anksčiau, o ne dabar prieš pat šventę.

Iš viso šiais metais šventei yra kiek mažesnis entuziazmas negu buvo pirmą ruošiant, tačiau, nepaisant to, tikimasi vis tiek apie tūkstantį daininkų. Šventę pagyvins gen. prokuroro prezidento brolio Robert F. Kennedy dalyvavimas. Tikimasi, kad dr. J. Valiūnas, kuris gegužės 13 d. matysis Washingtono su Kennedy, pakalbina jį neatšaukti savo duoto pažado dalyvauti dainų šventėje. Kennedy dalyvavimas be abejo visai šventei priduos aktualumo ir vietos demokratų...aktingos paramos.

Real estate brokerių Algimantui Grigui šventės komitetui pavedus savo patalpą, visais šventės reikalais reikia kreiptis nauju adresu, būtent: 2501 W. 69th St., Chicago 29, tel. PR 8 — 2283.

į žaidynes, rūpinantis kasdieniniais sporto reikalais, ir kas gi visą tą veiklą galėtų surašyti? Kas gi galėtų suskaičiuoti su sportininkais praleistas valandas? Bet ar gi to reikia? Matant, jog lietuvių sportinė veikla dar iki šiol nenutrūko ir ji atnešė bent penkiamus vaisius, ateina moralinis atpildas ir jis, žinokite, yra svarbesnis negu piniginis.

"Jeigu 19 metų amžiaus Harper vid. mokyklos senjoras — Rimas Vaičaitis pasikviestų jus pasivaikščiojimui, būkite geriau pasiruošę bėgti. Nes, kuomet Vaičaitis eina, dauguma žmonių turi paleisti visą savo greitį, norėdami su juo suskubti. Didelio greičio žėjimas yra specialybė šio 5'10", 150 svarų svorio lietuvių jaunuolio, kuris atvyko į šią šalį praėjusių metų liepos mėnesį. Jo talentas tikimasi iškels jį į atletikos išžymbes, — tokiais žodžiais yra pradedamas straipsnis Chicago American dienraštyje (balandžio 23 d.) apie čekietį R. Vaičaitį.

Tame straipsnyje, kuris užimtų visą Vienybės puslapį, yra ir daugiau gražių atsiliepimų apie mūsų šįjį. Norisi pažymėti, jog Vaičaitis pasiekimai lengv. atletikoje yra patys geriausi iš naujųjų ateivių sportininkų tarpo Amerikoje, nežiūrint, jog jis tegyvena čia tik nepilnus metus. Kadangi jis daug dirba savo pamėgtoje žjimo šakoje, ko gero po metų ar kitų, ji matysime šio krašto žjimo meisteriu.

Malonu, jog Vaičaitis matomas ir kitoje mūsų veikloje. Jis yra taut. šokių grupės šokėjas ir Neries sporto klubo valdybos narys. Tokių jaunuolių, kaip jis mums daugiau reikia!

Nukelta į 11 psl.

GINTARAS Lietuvos auksas

Ivairiausios gintarinės dovanos vyrams ir moterims prieinamiausiomis kainomis

AMBER GUILD LTD.
80-19 31st Avenue
JACKSON HEIGHTS, N. Y.
Tel. HA 9-5855

Pasiekama: auto iki 31 Ave, Northern Blvd. IND subway iki Roosevelt Ave. IRT iki 74 St. Port Bus iki 31 Avenue.

John Baltaduonis
FRANKFORD AVENUE
Cafe
1700 Frankford Avenue
Philadelphia, Pa.

VIENYBĖ

1886 DEIMANTINIAI METAI 1961

192 Highland Boulevard, Brooklyn 7, N. Y.
Telefonas: APplegate 7-7257

DEIMANTINĖ SUKAKTIS IR KAS TOLIAU?

Vienybės deimantinės sukakties minėjimas, (Academy of Music ir Hotel Granada salėse) dėl audros, ir lietaus, tesutraukė trečdalį publikos kurios buvo laukta.

Savaime suprantama, laikraščiu pasidarė nemažas deficitas.

Vienybės deimantinės sukakties iškilnių programa (neįskaitant rengėjų darbo) su vakariene ir vakarėmis programos dalyviams, kaštavo apie 8,000 dol., o kaip visi minėjime dalyvavę žino, deimantinės sukakties iškilnių programa, įrėminta praeities ir dabarties ženkle, buvo turininga ir apėmė visas meno sritis: vaidybą, tautinius šokius ir dainas, mūsų jaunųjų talentų pasireiškimus dainoje ir instrumentalinėje srityje, ir pagaliau mūsų kompozitorių kūrybinius nuopelnus muzikoje.

Tą deficitą Vienybės bičiuliai bei rėmėjai dabar padeda išlyginti savo aukomis. Be to, vienybiečiai Hartforde ir Philadelphijoje, dėl audros negalėję atvykti į minėjimo iškilmes, savo duoklę laikraščiu ryžosi atiduoti kitaip — surengti minėjimus savo miestuose.

Bet kur kiti? Kur Los Angeles kolonija, kuriai beveik kiekviename Vienybės numeryje skiriama puslapis, arba Chicago, kurios veikla taip plačiai pavaizduojama straipsniais ir nuotraukomis? Kur New Jersey, Mass., ir kitos mūsų kolonijos? Vienybė, be to, laukia paramos iš mūsų organizacijų, kurių veikla taip pat nuolat vaizduojama nuotraukomis ir straipsniais. Deja, iš jų beveik jokios paramos bei atsilyginimo už tai laikraščiu.

Tokiose sąlygose, ypač dabar, kai toks didelis lietuvių mirtingumas, nutautėjimas, toks indiferentiškumas bendriems lietuviškiems reikalams, tai kuris lietuvių laikraštis Amerikoje gali sulaukti deimantinės sukakties? Bet Vienybė iš savo tarnybos Amerikos lietuvių visuomenei dar neketina trauktis. Todėl pagalba jai yra reikalinga.

Jeigu Vienybė šiandien švenčia deimantinę sukaktį tai dėl to, kad dabartiniai jos leidėjai ir bendradarbiai dirba be algų, vien leidimo išlaidoms sunaudodami skaitytojų ir skelbėjų paramą.

VIENYBĖ, 1886, II, 10

Uzgime tas jaunas rasztelis wardu Wienibe tarpe lietuwninku, tejp kajp uztekejo tykra zwaigzde, kuri sawo szwiesa kitas perauksztis, ir wysa czesa wajkszczios keliu tejsybes ne-

sziodama ing namus Wienibe ir sutikima.

Su druta szyrdze, ir ne perlauzta wale stowosimes but inpedzejs giaro artojaus, kurys suimdamas zagre in rankas, nesidajro, o stowojasi waga ligiai ir tiesiog nuwest.

DEIMANTINIO FONDO RĖMĖJAI

B. Pivarontenė New York, N. Y.	\$25.00
J. Smetona Cleveland, Ohio	15.00
V. Andrusis Chicago, Ill.	10.00
A. Pilvelienė New Haven, Conn.	10.00
J. Jakubauskas Chicago, Ill.	5.00

Visiems aukotojams nuoširdžiai dėkojama.

Į praeities Tavo sūnūs...

Szita menesi, jagu Diewas pawelis, pradesime spaust knigas del naudos lietuwniku, igi to czeso negalejome labaj daug darbo isz wisoku szaliu. Knigos, kurios iszejs, bus apznamita musu gaziatoje Wienybe.

Pontano, Ariz., 29 bal. banda keturesdeszintis indijonu uzpuole giwentojus ir asztuonis uzmusze.

VIENYBĖ, 1886 m. geg. 5 d.

GYVIEJI PAVEIKSLAI

Viktoras Žyła

iš arti ir toli

Įvykiai Kūbos saloje ir jos pakrantėse (kol kas) užsibaigė raudomis ir maldomis. Ačiū Dievui, jog visa tai dėjos prie JAV durų, namų šeimininko akivaizdoje. Iki šiol ellinis amerikietis, kai kada ir valdžios viršūnės galvojo, kad Lietuvos laisvės kovotojų ketverius metus vestas aktyvus okupantui priešinimasis, sukilimai Berlyne, Poznanėje, Vengrijoje, Konge ir Laose, tai tik toliuo JAV krantų vykstančios maišatys, dėl kurių jaudintis neverta.

Po nepasisekusios, kubiečių "Invazijos", imta lyg ir jaudintis. Girdi, nukentėjęs Amerikos prestižas; o dėl įvykių Laose pradėta "zyloti". Nieko tad nuostabaus, jei vienas Daily News skaitytojas redakcijai parašė: "When, I'd like to know, is this country going to stop worrying about world prestige and start worrying about the danger engulfing us?"

Pavergtųjų Europos tautų atstovai daugiau kaip 15 metų varsto šio krašto ir Europos valstybių valdžios viršūnių duris prašydamai neužmiršti, iškelti ir remti pavergtų tautų išlaisvinimo reikalą.

KOKIE GI BUVO ATSAKYMAI?

Kai prie visų galimų progų įtakingiesiems politikos ir valdžios žmonėms buvo užsimeinama jog raudonoji banga savo sketera gali bandyti laužti Amerikos žemyno krantus, atsakymas buvo: "Čia jūs, DP, desperatiški sapaliojimai ir šūkavimai".

Tiesa, šūkavimų ir įspėjimų būta. Ir šiandien privalome šaukti ir priminti, kad laisvės kovotojų sudėta kraujo auka Lietuvoje, R. Vokietijoje, Lenkijoje, Vengrijoje, Konge, Kuboje, Laose buvo ne vien už šių kraštų, bet ir už Amerikos laisvę!

Brooklyno diecezijos savaltrašty Tablet vyskupas Fulton J. Sheen, akivaizdoj šiandieninės padėties, stato tokį klausimą:

"Now what are you to do? Turn the page and read the movie or theatrical reviews? Can you not see that communism is gradually taking over the world? Do not say: "It can't happen here", because it is already happening to you who have the Faith."

PRISIMINKIME 1883 METUS

Nepasisekusios "Invazijos" Kūbon aplinkybės daugiau ar mažiau yra žinomos. Dabar, kai vyksta (ir dar ilgai vyks) desanto žaizdų tvarstymas, prisiminkime kitą, prieš 98 metus iš Anglijos į Lietuvą plukdytą ekspediciją.

1863 m. prasidėjęs sukilimas Lenkijoje ir Lietuvoje, susilaukė šių kraštų emigrantuose plataus atgarsio. Politiniai išeiviai sujudo Paryžiuje, Londone, Briuselyje. Prasidėjo skubi ruoša įsijungti sukilimo verpetan, aktyviai dalyvauti kovose.

Vieni (pavieniui per Vokietiją) patraukė Lenkijon ir Lietuvon, kiti pasišovė telkti savanorius ir laivu neplykdyti prie Lietuvos krantų. Tam tikslui organizatoriai surinko didelę — septynių šimtų tūkstančių prancūzų frankų sumą. Savanorių, norinčių aktyviai įsijungti sukilimui, atsirado arti 200. Dauguma buvo lenkai. Prie ekspedicijos dar dėjosi savanoriai prancūzai, italai, vengrai, pietinių kraštų slavai ir, reikia manyti, iš Lietuvos į pasitraukę bajoraičiai.

Ekspedicijai vadovauti ėmėsi pulk. Lapinskis. Pavaduotojais tapo — žydas Poles, pasivadinęs Tugendgold ir įtariamas dirbęs rusų žvalgybai, ir Varšuvoje sukilimo pastatytos "vyriausybės" atstovas Dementovičius. Kaip mini anglų diplomatas E. H. Carr, desantian buvo įsijungęs ir poetas Adm. Mickievičius sūnus Ladislas.

Ši mažutė armija 1863 m. vasario 14 d. iš Paryžiaus persikėlė Londoną. Prasidėjo pasirošimai kelionėn.

IŠ ANGLIJOS Į LIETUVĄ

Atsirado daugybė neapmatytų kliūčių. Užsakytos patrankos, šautuvai, šaudmenys, parakas nebuvo laiku parengta transportui. Samdant laivą, derybos nusitęsė. Londone gyvenę romantiškieji revoliucionieriai rusai Gercenas ir Bakuninas siekė ekspedicijai primesti savo planus ir filosofiją. Gi desanto dalyviai, apgyvendinti Woolwich, slankiodami be "darbo" atkreipė vietos gyventojų dėmesį, sukėlė įvairiausių gandų. Pasirošimas ekspedicijai pasiekė rusų žvalgybos ausis.

Ir štai, kai laivas buvo pasiruošęs pakrauti amuniciją ir desantininkus, laikraštis The Globe paskelbė straipsnį apie lenkų legiono organizavimą...

Rusų ambasadorius baronas Brunnov kovo 19 d. užaliarmavo Anglijos užsienų reikalų ministeriją. Girdi, lenkų revoliucionierių ekspedicija iš Anglijos į Pabaltijį pažeidžianti rusų — anglų draugystę...

Kovo 20 d. prasidėjo pasikrovimas laivan. Sekančią dieną į laivą Ward Jackson atvyko muitinės valdininkai tikrinti krovinį. Radę didelius amunicijos kiekius, laivo išplaukimą sulaukė. Kad laivas nepabėgtų, laivo sargybą ėmė eiti du muitinės valdininkai.

Apsukrus laivo kapitonas Weatherley ir desanto vadovai (muitininkams apgauti) griebėsi triuko. Legionieriams įsakė susirinkti vienoje stotyje ir specialiai pasamdytom priemonėm vykti į Southend. Gi laivas Ward Jackson, muitininkams protestuojant, iškėlė inkarą ir pasileido Thames upe žemyn.

Po vidurnakčio, maž vienu laiku Southend pasiekė legionieriai ir slaptai išplaukęs laivas.

Muitinės valdininkus iškėlus krantan, prasidėjo skubus legionierių žengimas laivan. Tamsumos dengiamas, laivas Ward Jackson pradėjo tikrai "piratišką" keltone.

Tęsiama

J. Tysliavos, Jr. nuotrauka

Praeitą šeštadienį įvykusi lojalumo parodą stebėjo ne tik minios, bet taip pat valstybės, miesto ir demokratų partijos vadovai. Nuotraukoje - iš kairės į dešinę - New Yorko demokratų partijos lyderis Carmine de Sapio, gubernatorius Nelson Rockefelleris, mēras Robert Wagneris ir kiti. Beje, kalbant apie Carmine de Sapio, šiame numeryje dedamas jo sveikinimas Vienybės deimantinės sukakties proga.

VIENYBĖ, 1961 m. gegužės 5 d.

Sveikinimai deimantinei Vienybei

Didžiai Gerbiamas
Pone Redaktorai,

Labai reikšminga, kad su Tamstos vardu sutampa lietuviško laikraščio sukaktis, pažymėta jau 75 metų ženkle.

75 metai lietuviškame kelyje iš tikrųjų reiškia milžiniškas pastangas, labai didelį darbą, bet kartu taip pat ir giliai jame įspaustus pėdsakus. Vienybės kelias — tai naujųjų laikų mūsų istorija, tai nepaliaujamas šauksmas už Lietuvos Tautos teises, kilimą bei pažangą.

Todėl nuoširdžiai prašau priimti Tamstai ir visiems Vienybės Bičiuliams LBC Centro Valdybos siunčiamą padėkos pareiškimą, susijetą su geriausiais sveikinimais ir linkėjimais.

Tamstos
STASYS BARZDUKAS
JAV Lietuvių Bendruomenės Centro Valdybos Pirmininkas

Gerbiamas Tysliava:

Jungdamasis prie džiaugsmingų linkėjimų tokio reto Vienybės jubiliejaus proga, priimk ir mano nuoširdžiausius sveikinimus Vienybei, Pačiam ir gausiems Jūsų talpininkams.

Ištikrųjų, 75 metai yra sukaktis, dėk kurios verta kalbėti atvira burna ir džiaugtis ne tik Jūsų pasisekimais, bet ir tuo atliktu milžinišku lietuvišku darbu, kuris metai iš metų buvo skirtas benamei lietuviškai išelvičiai.

Vienybė, per tuos ilgus metus išryškino savitą veidą, skirtingą nuo daugelių kitų leidinių ir kas svarbiausia man patinka, jog ji ne tik buvo drąsi, atvira ir visuomet šviežia idėjomis, bet labiausiai priartėjo prie ty didžiųjų laisvos spaudos principų, kuriais yra grindžiamas kiekvienos laisvos visuomenės gyvenimas.

Turint užnugary tokią turtingą laimėjimais skaitlinę, aš esu tikras, kad Vienybės ateičiai tas priduos daug užtikrinto optimizmo.

Jungdamas savo asmeninius linkėjimus, lieku su tikra pagalba

HENRIKAS ŽEMELIS
Rochester, N. Y.

Deimantinės sukakties proga aš sveikinu Vienybę, kurią be pertraukos skaitau nuo 1904 metų. Ir aš ją skaitysiu kol gyvas būsiu. Aš buvau sunkiai susirgęs ir net keturis metus turėjau ilsėtis. Dabar jaučiuosi geriau, bet dirbti dar nepajėgiu, todėl negaliu Vienybei, kaip anksčiau, padėti. Bet vistiek siunčiu jai 5 dolerius. Tegu Vienybė būs paskutinis lietuvių laikraštis Amerikoje, kuriam bus lemta sustoti.

S. ZAVADSKAS
S. Boston, Mass.

Gyvieji paveikslai ... (Atkelta iš 4 psl.)

Laivui pastekus švedų Helsingborgą, prie ekspedicijos tuoj prisiplakė rusų revoliucionierių profesionalas Bakunin. Prasiđėjo "karo tarybos" posėdžiai, kautynių vedimo planavimas, ginčai. Laivo kapitonas ir svarbesnieji įgulos nariai išsigo ir palikę laivą persikėlė viešbutin.

Laivo kapitonas sumojo, jog tolimesnė kelionė rizikinga, komerciniai nenaudinga. Laivą gali užpulti rusų laivynas, gali tekti įsivelti į kovas, o be to, ant laivo didelis parako krovynys... Išgąstingai nusiteikusios įgulos dalis nuo laivo nusišalino.

Po keturių dienų Helsingborge, kapitonas apsisprendė legionierius iškelti Gotlando saloje.

Plaukiant, kapitonui gimė nauja mintis nusikratyti legionieriai. Neva vandens atsargai papildyti, jis įplaukė Kopenhagą ir tuoj nusukubėjo pas anglų įgaliotą ministrą Sir August Paget. Nebesugrįžęs į laivą, jis paskelbė — kol laive bus bent vienas lenkas, laivas inkaru nepakels. Nuo laivo nusišalino visi įgulos nariai. Liko legionieriai ir romantika persisunkęs revoliucionierių Bakunin.

Pagaliau buvo pasisamdyta danų įgula, kad laivas Ward Jackson legionierius iškeltų Malmo uoste.

Kovo m. 30 d. desantininkai išlipo Malmo uoste. Svedai sulaukė laivą ir konfiskavo pavojingos amunicijos dalį.

Nesekmės nepalaužė ekspedicijos vado plk. Lapinskio ir jo legionierių dvasios. Du mėnesius išbuvę Malmo uoste ir ginklais papildę sandėlius, visokiais būdais klaidindami rusų žvalgybą, 1863 m. birželio pradžioje, laivu Emilija, legionieriai leidosi tolesnėn kelionėn.

Prisiartinus prie Kuršių Nėringos, tuoj buvo suplanuota išsikelti laiveliais Nėringon, o iš čia, persinešant valtį — perplaukti Kuršių marias ir išsilaipinti Rytprusių žemėje. Iš čia — per 2 — 3 valandas — pėsčiom pasiekti Lietuvos žemę.

Bet ir vėl ištiko nepramatyta nesekmė. Valtys buvo dirbdintos Hamburge ir nebuvo išbandytos. Kai nakties priedangoj iš laivo Emilija buvo nuleista pirmoji valtis ir sulaiptinta 32 legionieriai (lenkai ir prancūzai) valtį pradėjo sunktis vanduo ir ėmė skęsti. Pasisekė išgelbėti tik aštuonis legionierius.

Įvykis labai paveikė legionierių nuotaiką. Buvo nutarta išsilaipinimą sustabdyti ir grįžti Švedijon.

Rašytojas A. Venclova (dešinėje) ir Nikolai Giljens, Kubos poetas, 1954 m. Maskvoje.

Iš Švedijos ekspedicijos nariai grįžo Anglijon ir vėl įsikūrė senoje Woolwich vietovėje. Švedijoje likę vada! susivaidijo, ištikusia nesekme ėmė vienas kitam primesti kaltę, inkriminuoti.

Paskutinis dokumentas iš nepasisekusios ekspedicijos — yra laiškas vieno lenko legionieriaus, rašytas iš Woolwich, kuriame nusiskundžiama ir sielvartaujama, kad gaunant per dieną vieną tris penus, esąs priverstas badauti. Savo draugų legionierius prašė suteikti galimybę garbingai numirti už Lenkiją, kad tik nereikėtų pasilikti laukime ir akis užmerkti Woolwiche.

Taip baigėsi ilga legionierių kelionė, daug kilusi vilčių Lietuvoje ir Lenkijoje kovojusiems sukilėliams.

VAKAR DIDVYRIS, ŠIANDIEN...

Jurijus Gagarinas... Kai mes baigiame Jurijus pavarde pamiršti, okupuotoje Lietuvoje pats seilėjimosi įkarštis. Laikraščiuose spausdinama, per radiją perskaitoma visoks niekalas: gimnazistiški eilėraščiai, pareiškimai, sveikinimai, tariamo džiaugsmo atgarsiai.

Kiek pavergtuose lietuviuose yra tikrojo džiaugsmo — nėra sunku atspėti. Lietuviai juk priprato prie okupanto režisuoto humoro. Viskas ten vyksta pavergėjo komanda.

Mirus Stalinui ir įsakius lieti raudas, lietuvių vaizdavo verkiančius, o ašaras spyga braukė. Liepia šiandie linksmiems būti, lietuvių šypsosi, lūpas slėpdami suplyšusios vatinkos rankovėn.

Ragina liaupsinti Jurijų Gagarina — komanda paduoda Teofilijus Tilvytis — ir pradeda skambėti cimbarai, ragai, būgnai ir ant lopiniuoto vergo krūtinių pakabintos žvaigždės ir medaliai. Viskas juk — nesavanaudiško, vyresniojo brolio garbei...

Taip jau yra Sovietijoje: valandos būvy pagimdomi didvyriai, keliami aukščiau Kremliaus bokšto viršūnėn... Bet kai tik spiria reikalas keisti ėjimus, vakar dienos didvyris apspiaudomas, suntekinamas ir, anot Paleckio žodyno — išmetamas už borto.

Lietuviai priprato prie šių išdaigų. Imkim tokį Kremliaus gauleiterį Lietuvoje — Antaną Sniečkų. 1947 m. viename kompartijos susibėgime, 15-os minučių kalboje, jis "tėvą ir mokytoją" Staliną pagarbino 47 kartus, o šiandien?

Ant. Venclova, lankydamasis Gruzijoje rinko akmenėlius, rašė eiles ir džiaugėsi, jog jais vaikščiojo Berija. O dabar?

1953 m. "poetas" Grybas specialiu eilėraščiu Tiesoje į herojus iškėlė gydytoją L. Timašuk, atidengusią sovietinių daktarų sąmokslą nužudyti "genijų" Staliną ir kitus "didvyrius". Bet kai tik Stalinas mirė, sovietinė dukra Timašuk atsisėdo už groty... Dingo "herojus", dingo ir poetas Grybas...

Sovietiniai Čiulboneliai Lietuvoje prikūrė Stalino garbei niekingiausio kamsalo, susikrovė rublių stirtas... O kur šiandien pasidėjo "gimdytojai ir genijai" parašyta poezija, kantatos, maršai, simfoninės poemos? Kur dingo iš Žagarės pradinės mokyklos Stalino garbei pakabinta lemputė — spinksulė, prie kurios buvo varomai mokiniai nulenkti galvas ir pagarbinti "pasaulio mokytoją".

Ir šiandien — kompartijos komanda — prasiđėjusi mėžinio gamyba, neva Jurijui Gagarinui pagerbti, nėra lietuvių tautos džiaugsmas, bet tik keleto iš kompartijos lovio buizele girdomų veršelių bliovimas.

CARMINE DE SAPIO TELEGRAMA

I am delighted to have this occasion to add my tribute, not only to the oldest, but to one of the most broadly read, widely renowned and thoroughly respected Lithuanian newspapers in the world. You have indeed served your readership with great skill and integrity throughout your seventy five years of existence and I am deeply proud to congratulate you on this most auspicious occasion. May I convey my best wishes to all gathered for such a memorable event and may I say that I look forward to the next one hundred years of outstanding news from Vienybe.

CARMINE DE SAPIO

Gerb. Redaktorai:

SVEIKINU Tamstą turintį laimės būti Vienybės Redaktoriumi šiuo metu, kada ji švenčia deimantinį jubiliejų — 75 savo gyvavimo metus!

Trūksta man žodžių išreikšti tą džiaugsmą, kuris yra mano širdyje, kada regiu tokią garbingą lietuviškos spaudos sukaktį!

Linkiu Vienybei ILGIAUSIŲ METŲ, o Tamstai geriausios sveikatos ir ištvermės šiame sunkiame spaudos darbe!

Jūsų Bendradarbis

L. KANČAUSKAS

Los Angeles, Cal.

Seniausią lietuvių laikraštį pasaulyje Vienybę 75 metų sukakties proga sveikina Hartfordo Lietuvių Radijo Programa Tėvynės Garšai.

Linkime kad Vienybė būtų tikros vienybės ugdytoja išsisklaidžiusių, pasidalinusių ir tik savo neveiktus darbus matančių lietuvių tarpe.

JURGIS PETKAITIS, ALG. DRAGUNEVIČIUS,
Valandėlės Vedėjai
Hartford, Conn.

Visų mėgiamoji VIENYBE:

Sveikinu Tave, sulaukusią deimantinio jubiliejaus ir linkiu, ilgus metus džiuginti lietuviškąją visuomenę. Lai per tavo puslapius ateina į mūsų širdis vienybė ir meilė viens kitam. Stiprėk, žydek ir buki lietuviškos šviturys šioje svetimųjų jūroje.

VALIO!

JUOZAS KARIBUTAS

Los Angeles, Cal.

Didžiai Gerbiamasis ir Mielasis:

Priimk nuoširdžiausius mūsų linkėjimus Vienybės jubiliejaus proga.

Dar daug gražių ir laimingų metų Vienybei ir jos redaktoriumi!

JULIUS IR BIRUTE SMETONAI

Cleveland Heights, Ohio

Siųsdamas Vienybei nors mažą auką, linkiu jai sulaukti šimto metų. Nors mes, senieji, nesulauksime, bet už tai jau noji karta turės progos pasidžiaugti senųjų palikimu. Aš, kaip senas pensininkas, kviečiu visus skaitytojus prisidėti nors su mažomis aukomis, kad Vienybė ir toliau galėtų lankyti mūsų namus. Ypač šiais deimantiniais metais mes, seni Vienybės skaitytojai, turėtume paremti savo seną laikraštį.

FELIX J. VILKAS
Nauगतuck, Conn.

Priimkite mano geriausius sveikinimus ir linkėjimus, švenčiant VIENYBEI 75 metų garbingojo nueito kelio sukaktį.

Ilgiausius metus Jums asmeniškai, geros sveikatos ir vesti VIENYBEI kaip ir iki šiol lietuviškuoju keliu.

J. Talalas
Chicago, Ill.

Mūsų bendradarbis Vlado Bakūnas iš Los Angeles, Calif. Vienybės redakcijoje skaito sveikinimus, prisijutus deimantinio jubiliejaus proga. V. Bakūnas, kaip žinia, buvo atskridęs į iškilmes, įvykusias balandžio 16.

FELIKSAS MOTŪZAS 70 METŲ SUKAKTIES PROGA

Tęsinys

Prieš keletą metų Tėvynės Mylėtojų Draugija išleido didelį dr. V. Sruogienės veikalą "Lietuvos Istorija". Kad šis veikalas galėtų pasirodyti, yra didelis nuopelnas ir mūsų socializanto F. Motūzo. Kas šiandien jį būtų pajėgęs išleisti, jei nebūtų buvę Tėvynės Mylėtojų Draugijos?

Tėvynės Mylėtojų Draugija lietuvių kultūros istorijoje suvaidino milžinišką vaidmenį. Kun. A. Milukas savo knygoje "Spaudos laisvės ir Amerikos Lietuvių Organizacijos" 420 psl. sako: "Nuo įsikūrimo iki šiam laikui (1926 m. B. B.) Tėvynės Mylėtojų Draugija yra išleidusi knygų už 50,000 dolerių. Kiek moralės naudos draugija lietuviams suteikė, to turbūt niekas apskaičiuoti nestengtu". Reikia manyti, kad nuo 1926 m. iki šiam laikui Tėvynės Mylėtojų Draugija yra vėl už keltolika tūkstančių dolerių išleidusi knygų. Iki 1921 m. TMD jau buvo išleidusi 30 knygų, jų tarpe ir V. Kudirkos Raštai šešiuose tomuose.

Nuo 1916 metų F. Motūzas aktyviai dalyvauja Amerikos Lietuvių Tautinės Sandaros veikloje: visą laiką jis yra buvęs ir dabar esąs Detroito skyriaus valdyboje, o, be to, yra buvęs ir centro valdybos sekretorium.

Detroito veikė visokių organizacijų, bet nebuvo nei vienos, kuri galėtų veikti ir kalbėti visų organizacijų vardu, o toks lietuvių organas buvo labai reikalingas, kalbant lietuvių reikalais amerikiečių įstaigose. F. Motūzas, nepriklausydamas jokiai tarptautinei organizacijai, pasikliaudamas vien tikta lietuviškais tautiniais interesais, sugalvojo iš visų lietuviškų organizacijų sulipdyti lietuvių reprezentacinį organą. Darbas pasirodė daug sunkesnis, negu buvo manyta. Katalikiškos organizacijos galvojo sudaryti vieną organą, kuris sujungtų visų trijų parapijų katalikiškas organizacijas. Socialdemokratams dar nebuvo apsisprendę kuriuo keliu pasukti: dėtis su katalikais, ar šlietis prie "progresyviųjų". Tačiau F. Motūzo ir kitų jo bendraminčių pastangoms pavyko sudaryti vieną organą, pavadintą "Detroito Lietuvių Organizacijų Centras", kuris sujungė veik visas lietuviškas organizacijas, išskyrus "progresyviuosius". Detroito Lietuvių Organizacijų Centras ir dabar tebėra Amer. Liet. Tarybos skyriaus funkcijas.

Prezidentui Wilsonui paskelbus tautų apsisprendimo punktus, F. Motūzas sušaukė gausų Detroito lietuvių susirinkimą miesto aikštėje, suorganizavo centrine gatve eiseną ir surinko nemažai pinigų nuo karo nukentėjusiems lietuviams šelpti.

Atsistačius nepriklausomai Lietuvos valstybei, F. Motūzas aktyviai dalyvauja valstybės paskolos lakštų platinime. Kai vėliau Lenkija paskelbė Lietuvai ultimatumą, Motūzas, padėdamas savo bendraminčių, vėl sušaukė Detroito aikštėje milžinišką protesto susirinkimą.

F. Motūzas nesaisto lietuvių į "senuosius" ir "naujuosius": jis visus vienodai traktuoja — gerbia ir dirba, jeigu tik tas darbas išplaukia iš grynai lietuviškų tautinių interesų. Dėl to F. Motūzai turi ir Liet. Bendruomenę, ir Liet. Šauliai, ir Liet. Savanoriai Kūrėjai, ir kitos organizacijos.

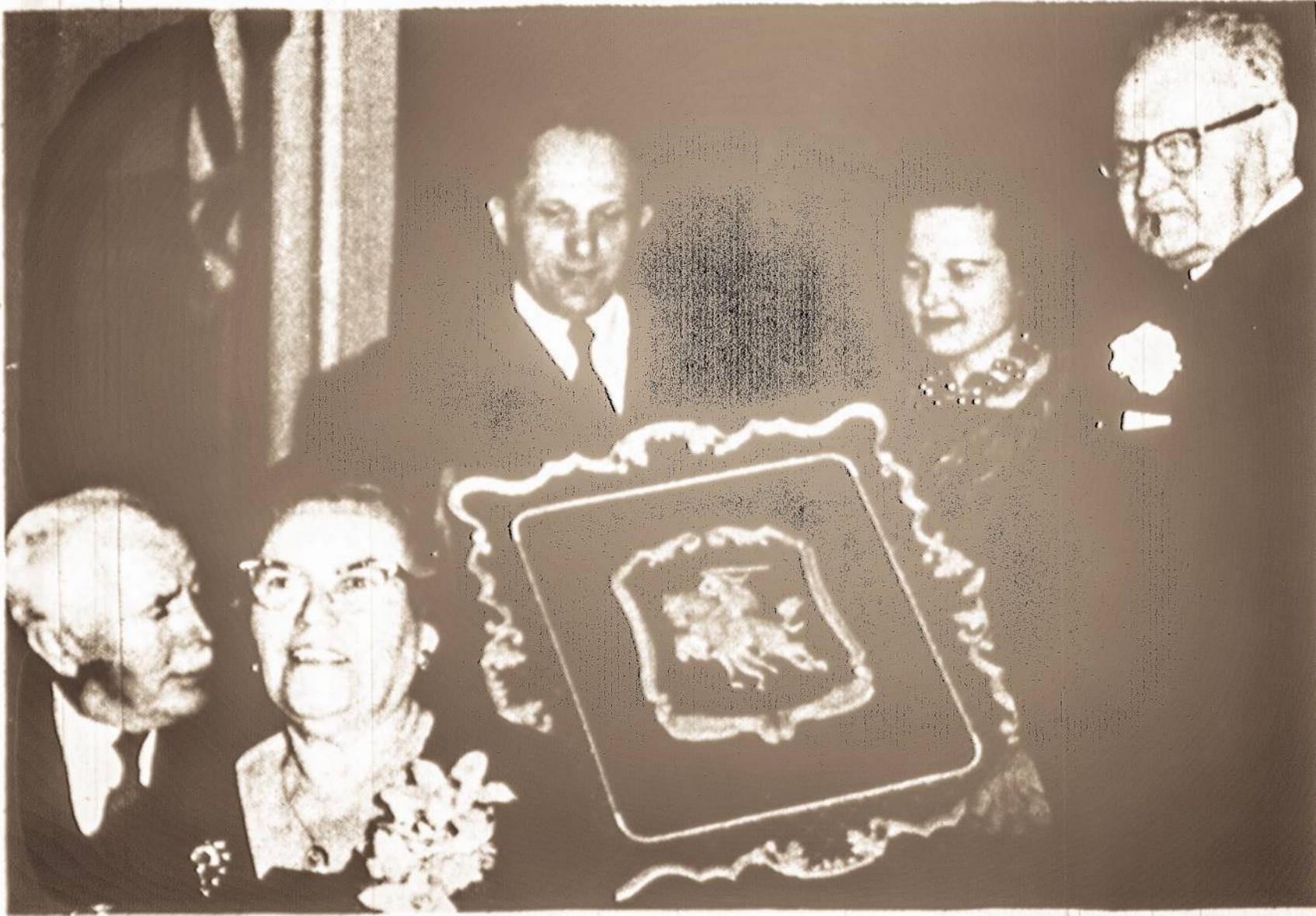
A. Noraus nuotrauka

Skaučių Seserijos vadovė vyr. skautininkė K. Kodatienė, F. Motūzas ir Amerikos Lietuvių Tarybos direktorė E. Paurazienė prisimena iš bendros veiklos linksmus epizodus.

A. Noraus nuotrauka

Dr. Br. Baleniūnas kalbos metu.

J. Galžučio nuotrauka

Visų bankieto dalyvių bendra dovana - rankų darbo vytis - F. Motūzui iteikia Organizacijų Komiteto Pagerbimui Rengti pirmininkas Ant. Norus ir Pranė Brundzienė.

Būdamas didelis lietuviškos dainos ir lietuviškų vaidinimų mėgėjas, F. Motūzas negalėjo pasilikti pasyviu stebėtoju. Jis suorganizuoja šiame krašte gimusį lietuvišką jaunimą ir įsteigia "Dailės Chora", o choro vadovą parsikviečia net iš Grand Rapids. Po kurio laiko choro vadovas Bielinis išvyko, o surasti naują lietuvių chorvedį nebuvo taip lengva. Kad choras pakriko, F. Motūzas pakvietė chorui bent laikinai vadovauti lenkę Kovalskienę. Po kiek laiko, "progresyvieji" chorą suardė ir įsteigė savo chorą. F. Motūzas "progresyviuosius" nepasidavė: jis "Dailės Chora" atgaivino, pakviesdamas Žiuroną, o pasikviedamą jam vadovauti. Šis choras turėjo paruošęs didelį lietuviškų dainų repertuarą ir suvaidinęs keletą operetų.

Aptė 1927 metus Detroito apsigyveno M. Petrauskas, Dr. Jonikaičio, F. Motūzo ir M. Petrausko Inicijatyva buvo įsteigta "Lietuvos Operos Draugija", kurios pirm. buvo dr. Jonkaitis, vice-pirm. F. Motūzas ir muzikinis vadovas — M. Petrauskas. Per trumpą laiką buvo sekančios operos bei operetės pastatytos: "Birutė", "Valkas ar Mergaitė", "Užburta Kunigaikštis" ir "Lietuviškas Millionierius".

Tiek "Dailės Choro", tiek "Lietuvos Operos Draugijos" pastatymuose, F. Motūzas turėdavo ne tik režisuoti, bet ir išpildyti pagrindines partijas. Šia proga tenka pastebėti, kad F. Motūzo žmona Veronika taip pat vaidindavo. Šiandien nors juodu abu jau nebedainuoja ir nebevaldina, tačiau lietuviškų koncertų bei vaidinimų nepraleidžia.

klausimas, kasgi pagaliau tas Motūzas yra? Atsakymas būtų trumpas: Motūzas buvo ir yra visuomenininkas. Jis turi visus geriausias visuomenininko privalumus, būtent: mandagumą, patrauklumą, kuklumą, tolerantiškumą, švelnumą, tiesumą, lygsvarą ir t. t. Dėkui savybių Motūzui sekėsi dirbti, nes draugai ir jo rėmėjai jam nuoširdžiai talkininkavo. Žinoma, kiekvienam darbu reikalingas žinojimas ir patyrimas, ko tačiau Motūzui netrūkstama. Motūzas tai gavo ne iš mokyklos ar profesorų, bet iš gyvenimo ir knygų.

Motuzų namai — lietuviškos viešnamės namais. Kiekvienas atvykęs iš Lietuvos ar iš kito miesto, apsilankęs pas Motūzus, nuoširdžiai vaišinamas ir rūpimais klausimais painformuojamas.

Baigdamas, linkiu Feliksui Motuzui ir jo žmonai Veronikai ilgai gyventi!

Po prelegento kalbos buvo sugiedota: "Ilgiausių metų..." ir įteiktas adresas nuo 16 organizacijų su šiuo įrašu:

"Laikas ir toliai, ir svetimas kraštas
Nepažeidė meilės Tavoje širdy:
Prigimtas žodis, lietuviškas raštas,
It dievų aukuras, rusena Tavy.

Škaičiai spindėjai, lyg žvaigždė Aušrinė
Tarp vargo brolių svetimoj padangėj,
Ir, pasišventęs Lietuvai Tėvynėn,
Atidavei duoklę taip labai brangią.

Mums rašo:

50 metų sukaktį prisimenu...

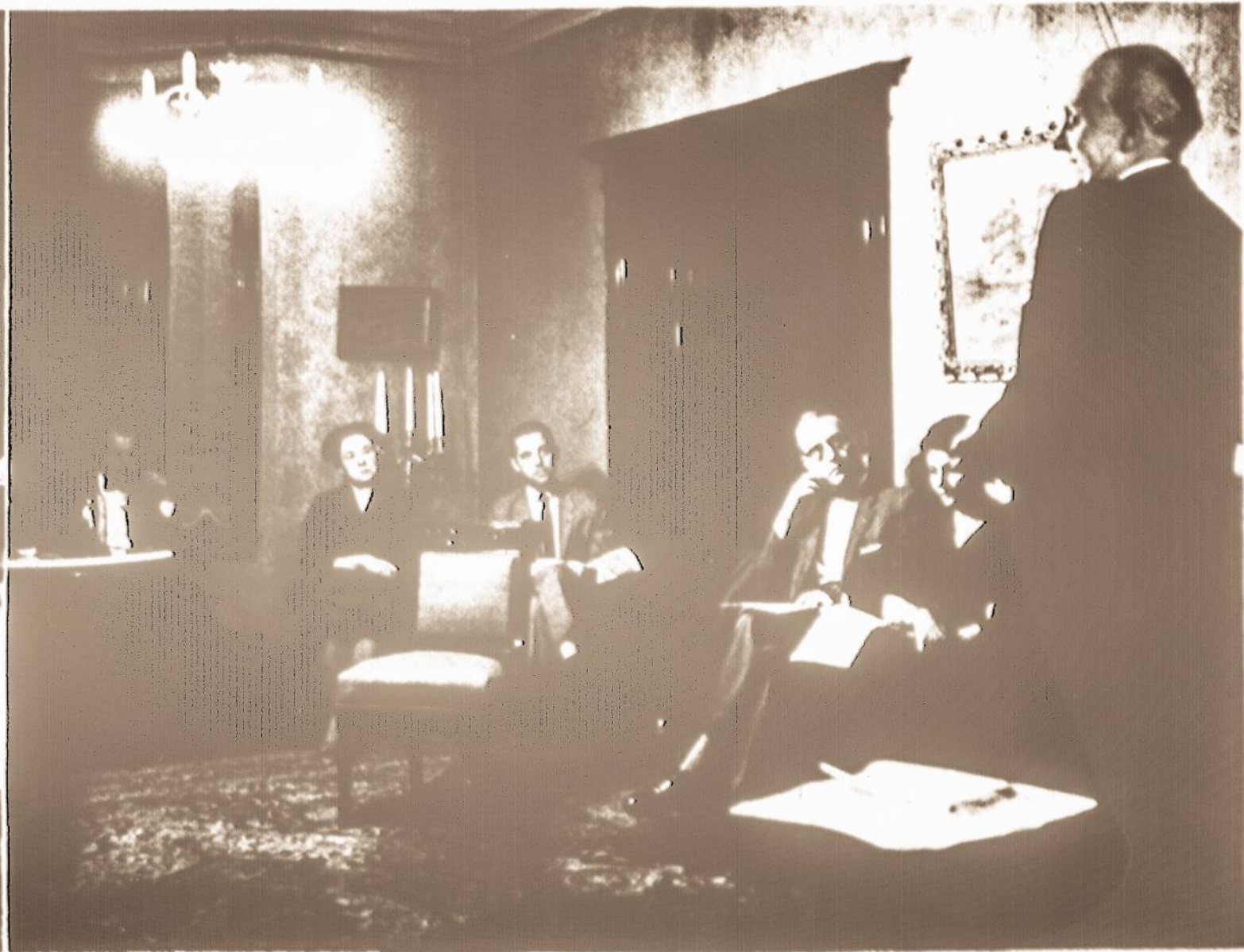
Gerbiamas Tysliava: Kai rengėtės prie Vienybės 75 metų sukaktuvių minėjimo, susimąstiau ir pradėjau raustis po savo daugelio metų sukrautų senų laikraščių, knygų ir kitokių popierių krivas.

Tarp jų randu ir Vienybės. Vartau ir skaitau, kaip Vienybės be ruošė 50 metų sukaktuvių minėjimą.

Kyla įvairios mintys. Mąstai ir negaliu surasti išeities. Žmogus, kuris yra tinkamas ir nori dirbti, bet sąlygos jam yra tokios sunkios — net skaudu darosi.

Ponas Tysliava, linkiu Tamstai stiprios sveikatos ir energijos dirbti toliau tą sunkų brangų darbą Lietuvai Tautai. Čia įdedu savo mažutę auką \$5.00.

J. KASPUTIS
Kenosha, Wisc.

DŽIUNGLĖSE PAKLYDUS

KUR DINGO TŪKSTANTINĖS MINIOS PRIIMTA REZOLIUCIJA: BRAZILIJOS DŽIUNGLĖSE AR NAUJIENŲ REDAKCIJOS KREPŠYJE? PIRMININKO SUSIRAŠINĖJIMAS SU SAVO PATIES SEKRETORIUM. FONDAS, KURIAM TAUTIEČIAI TURĖTŲ PATIKĖTI SAVO PINIGUS, PRADEDAMAS PARAŠŲ KLASTOJIMU. MŪŠŲ 'KATALIKAI' VIS DAR KATALIKIŠKESNI UŽ PATĮ POPIEŽIŲ: VIS DAR SVARSTO AR TIESA APSIMOKA AR NE.

VYTAUTAS MEŠKAUSKAS

Viena iš švenčiausių laisvosios spaudos pareigų yra iškelti visuomeninio gyvenimo negeroves. Juk, kad išrovus greitai besiveisiančias piktžoles, visų pirma reikia jas pastebėti! Deja, pildant šią pareigą dažnai tenka susidurti su niekuo neparemtais priekaištais, štai NAUJIENŲ balandžio 25 d. apžvalgoje verkšlenama, kad VIENYBĖS bendradarbiai norį lenktyniuoti su Vilnimi "dergiant ALT sekretorių". Kuo gi užsipelnytas tas nuvalkotas priekaištas? O gi žinia, kad tautininkai, vaizdžiai tariant, žadą reikalauti dr. P. Grigaičio skalpo kaip sąlygą tolimesniai dalyvavime ALToje. Niekam nepaslapstis, kad tautininkai jau seniai kai nepatenkinti dr. P. Grigaičio dominavimu ALToje. (Paskutiniomis žiniomis, dėl to kantrybės neteko ir Chicagos laudininkai) Jo priešai jau seniai teigia, kad jis toje institucijoje tvarkosi kaip Chruščiovas Rusijoje, o paskutiniu laiku ir draugai sutinka, kad ALTo sekretorius užmiršo jau romėnų patirtį, kad norint valdyti mases, reikia duoti joms "duonos ir žaidimų." Na, duonos ALTo "pavaldiniams" užtenka, užtat dar daugiau norisi "žaidimų", o tie mūsų atveju būtų ne kas kita kaip įtraukimas daugiau žmonių į ALTo darbus. Susidariusią būklę ryškiai nušviečia vienas atsitikimas, kurį pavadinkime brazilišku epizodu. Buvo taip.

"PRAŠMUGELIUOTA" REZOLIUCIJA...

Šių metų pradžioje, paaiškėjus, kad naujas Brazilijos prezidentas J. Quadros nori uždaryti Lietuvos pasiuntinybę Brazilijoje, tas klausimas buvo diskutuojamas ALTo centro valdybos posėdyje. Tautininkų atstovas T. Blinstrubas labai atkakliai reikalavo, kad į tai būtų reaguojama kaip panašiu Vatikano atveju, tačiau dr. P. Grigaitis buvo nuomonės, kad nieko nereikia daryti. Tą nuomonę Grigaitis vėliau paryškino savo prieraše prie ALTo vykd. komiteto atsisaukimo tuo reikalu. Tame prieraše aiškinama, kad JAV piliečių pageidavimai Brazilijai, būtų neleistinas kišimasis į tos valstybės reikalus! (Dar sykį rizikuodamas užsitraukti NAUJIENŲ nemalonę drįstu pareikšti, kad tokie išvedžiojimai neišlaiko jokios kritikos ir kasdien matome priešingų pavyzdžių, pradedant britų gyvulių globos draugijos protestu sovietams dėl kalės "Laikos" pasiuntimo į erdves ir baigiant paskutiniųjų dienų gausiais prašymais F. Castro nešaudyti sukilėlių.) Tur būt dėlto ir T. Blinstrubas nenusileido, bet per Vasario 16 minėjimą Chicagoje (vasario 19 d.) "prasmugeliavo" rezoliuciją, kuria Brazilijos prezidentas prašomas nepripažinti sovietinio smurto. Toji rezoliucija buvo vienbalsiai priimta.

... PATIEKIAMA CENZŪRAI

Atrodo, kad tūkstantinės minios nutarimas galėjo būti nedelsiant telegrafuotas į Braziliją. (Juk susirinkusieji ALT sumetė kelis tūkstančius dolerių). Bet kadangi tokia rezoliucija prieštaravo Grigaičio pažiūrai (ar dėl kokių kitų nežinomų sumetimų) Chicagos

ALTo sekretorius tą rezoliuciją sekančią dieną pristatė pačiam dr. P. Grigaičiui. Dėl to, kas vėliau atsitiko, raštu aiškinaisi Chicagos ALTo pirmininkas dr. Verbickas (taut.) su sekretorium dr. K. Drangeliu. (sand.). Mat, pasklido gandų, kad čekagiečių nutarimas pasiekė ne Braziliją, bet rado mažiau garbingą galą NAUJIENŲ redakcijos krepšyje. Į raštišką pirmininko pasiteiravimą, sekretorius raštu atsakė, kad jis tą rezoliuciją palikęs padedančiam tvarkyti vykd. kom. techniškus reikalus NAUJIENŲ red. Juozui Pronskui. Į mano pasiteiravimą Pronskus atsakė, kad tai ne jo reikalas, tačiau rezoliucija buvusi persiųstą į Braziliją oro paštu, tam reikalui išleidžiant 15 c., tačiau man ir dabar neišku, kada tai buvo padaryta. Kiekvienu atveju iš Brazilijos joks pakvitavimas negautas. Žodžiu, prasidėjo susirašinėjimas dėl be atgargio dingusios rezoliucijos. Suinteresuotiems veikėjams užsispyrus, ko gero reikės dar siųsti delegaciją į Braziliją visam reikalui išaiškinti, o tą delegaciją, kaip ir į Washingtoną, turėtų sudaryti bent po vieną iš visų keturių srovių... Kitaip juk negali pasitikėti!

KODĖL VIS KRŪVOJE?

Šioje vietoje galima grįžti dar prie vieno NAUJIENŲ nepasitenkinimo. Būtent, kodėl ALTo vykd. komiteto išvyka į Washingtoną buvo pavadintas "ekskursija", girdi, važiuota "svarbiais reikalais". Žinia, labai malonu, kad didokas mūsų veikėjų būrys atitinkamom progom prisistato Washingtonui, tačiau man vis tiek dar sunku nusikratyti įspūdžių, kad tais atvejais kada reikia tik pasiinformuoti, nėra reikalo važiuoti keturiems asmenims. Juo labiau, kad jie, kaip pirmieji emigrantai, kurie, kad nepaklydus svetimam mieste, vaikščiojo virve susirišę, eina visur kartu, nors jų vardu paprastai kalba tik vienas... Po to braziliško epizodo man pradeda atrodyti, kad virvinių metodo laikomasi dėl savitarpio nepasitikėjimo... O gal NAUJIENOS turi kitą paaiškinimą?

PAVOGIAMAS PARAŠAS

Iškėlus pasitikėjimo klausimą, tenka su liūdesiu konstatuoti, kad iš tikro negali pasitikėti savo artimu net ir tokiam dideliame mieste kaip Chicagoje. Ir čia gali laukti klaidingo užpuolimo kaip Brazilijos džunglėse. Tai savo kailiu patyrė bendruomenės vicepirmininkas dr. Algirdas Nasvytis, saulėtą kovo 19 d. atvykęs aptarti bendruomenės fondo reikalus su kai kuriais čekagieškiais entuziastais. Kalbėta buvo labai ilgai ir Nasvytis, nesulaukęs pasitarimo galo, turėjo išvykti.

Galima įsivaizduoti jo nustebimą, už kelių dienų spaudoje perskaičius nutarimą steigti fondą tokiu būdu, kuriam jis buvopriešingas, su jo paties parašu. Graži pradžia! Fondas, kuriam tautiečiai turėtų patikėti savo pinigus, pradedamas parašų suklastojimu. Kai Nasvytis tą reikalą iškėlė bendruomenės centro valdybos posėdyje, pirmininkas St. Barzdukas, kuris pats pasirašė tokį nutarimą, nors jis ir

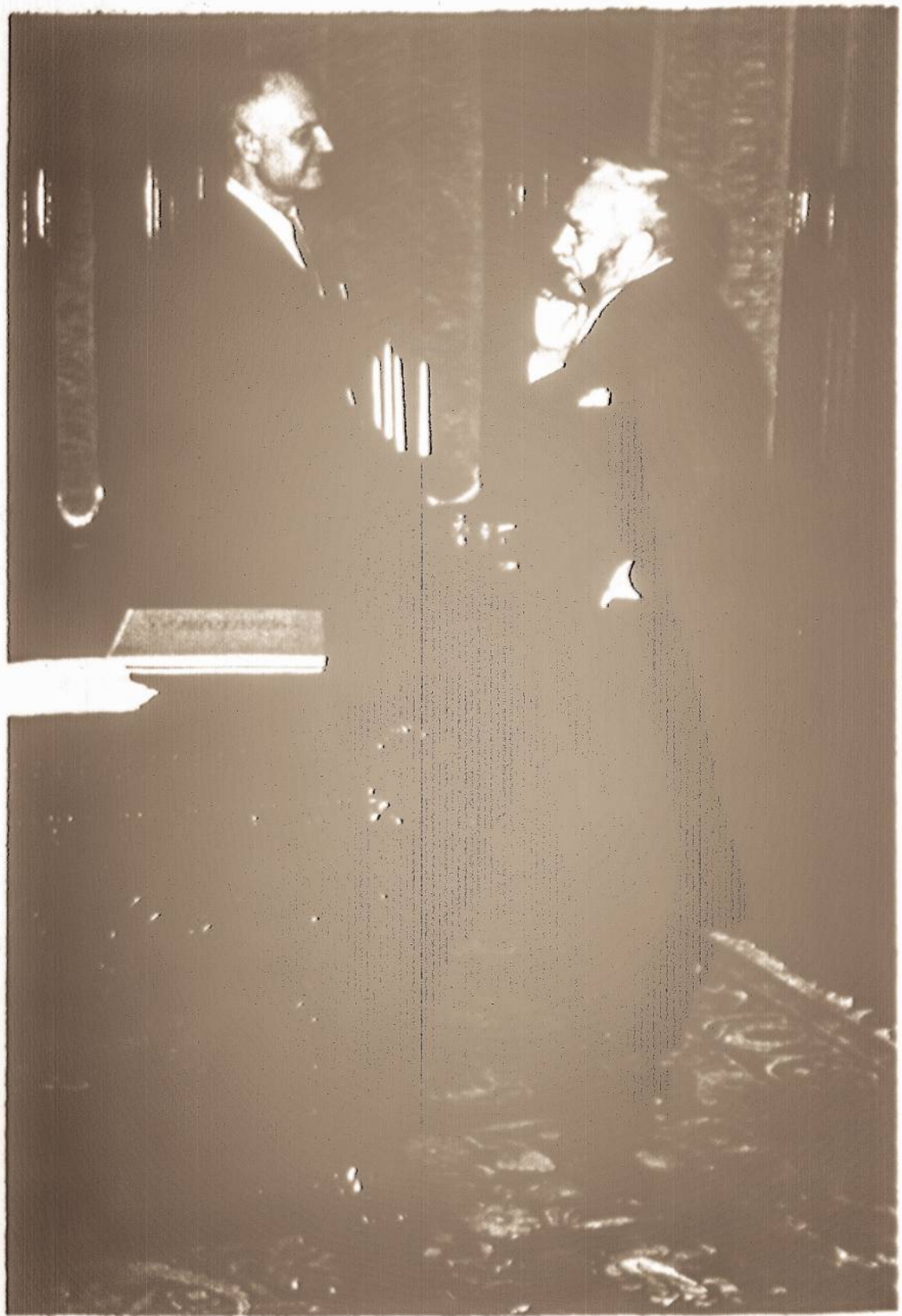
Nukelta į 8 psl.

Žukauskienė, Galdikas, Kregždienė, Špokas, Meiliūnas, Mainelytė, Rūtenis, Valaitienė, Jaraška, Jonynienė ir kiti, dalyvavę Stasio Pilkos recitalyje, įvykusiame praeitą šeštadienį, Vienybėje. Dešinėje - artistas Stasys Pilka.

Visos nuotraukos - J. Tysliavos, Jr.

M. Kregždienė, R. Mainelytė, V. Jonuškaitė ir K. Vasiliauskas po Stasio Pilkos recitalio Vienybėje.

Juozas Tysliava su dailininku V. K. Jonynu per artisto Stasio Pilkos recitalį Vienybėje praeitą šeštadienį.

Mėgina suvesti sąskaitas

Okupuotoje Lietuvoje leidžiamas moterims žurnalas TARYBINĖ MOTERIS. Šiame žurnale buvusi Lietuvos operos solistė A. Staškevičiūtė, atrodo, mėgina suvesti sąskaitas su buvusiomis tos operos artistėmis, dabar gyvenančiomis Amerikoje, Vladislava Grigaitiene ir Vince Jonuškaite. Mat, A. Staškevičiūtė kažkur skaičiusi, kad "operos primadonos Grigaitienė ir Zaunienė gavo darbo stuvėjoms..." Nuo čia A. Staškevičiūtė ir pradėda:

"Iš atsiminimų srauto atrenku vieną vaizdėlį. Prahos konservatorija. Pinigų kello nei šiaip taip buvau užsidirbusi, bet kaip verstis toliau? Ir štai aš jau dirbu studentų valgykloje; šluoju grindis, plaunu lėkštes, bėginėju su patiekalais. Gyvenu nekūrenamoje monsardoje. Ir — kaulų džiūva..."

"Kodėl aš prisimintau šią savo gyvenimo nuotrupą? — toliau rašo A. Staškevičiūtė. Todėl, kad ir Grigaitienei su Zauniene, ir man teko pajusti

'juodo darbo' skonį. Betaš nesigėdinu — jį padėjo man pasiekti tikslą. O jos? Ir vėl nuklystu į praeitį: blizgą tualeitai, gerbėjų minios, 'labdarinigi' ballai, puošnūs saltonai ir žvilgsniai, pilni paniekos 'eilinėms', 'mirtingosioms' solistėms. Taip, ponios primadonos, jums buvo geros visos priemonės, kad sutryptumėte kitas, neleistumėte joms atsištoti šalia sąvės, bent šešėliu užstoti jus."

Išliejusi tulžį V. Grigaitienei ir V. Jonuškaitei (Zaunienei) A. Staškevičiūtė dabar taip ramina:

"Šiuo metu operos scenoje jau nebedainuoju. Užtat joje dainuoja mano mokinės; LTSR nusipelniusi artistė Aleškevičiūtė, Žukaitė, Jasiūnaitė, Slankauskaitė, Minske — Vojevodska, Aščabade — Vrublevičiūtė... Valstybinėje konservatorijoje einu profesoriaus pareigas. Mano studentams nereikia dirbti valytojomis — jos gauna stipendijas; joms nereikia gyventi neapkūrentose patalpose — aprūpinamos bendrabučiais, o svarbiausia — tvirtas, be baimės žvilgsnis į ateitį."

Na, o kaip, iš tikrųjų, dabar yra su Grigaitiene ir Jonuškaite — Zauniene? Pirmiausia, nei viena, nei kita nėra siuvėjos, nors to "juodo darbo" os niekad nesigėdino. Buvusios Lietuvos valstybinės operos kurėjos V. Grigaitienės gyvenimo sąlygos Amerikoje tikrai yra neblogesnės už A. Staškevičiūtės. Kai dėl Vincės Jonuškaitės (buvusios Zaunienės) tai ji dabar turi dainavimo studiją New Yorke, yra žinoma visuomenininkė ir savo gyvenimo sąlygomis taip pat nesiskundžia.

PLB Vokietijos Krašto Valdyba kreipėsi į Pabėgėlių Ministeriją Bonnoje, prašydama didesnės paramos lietuvių Vokietijoje kultūriniam reikalams. Prašymas buvo palankiai išspręstas ir todėl susidarė galimybės įgyvendinti kai kuriuos kultūrinio pobūdžio projektus. Šiats metais, ypač vasara numatoma aplankyti eilę lietuvių kolonijų su koncertais ir paskaitomis.

J. Tyslavos, Jr. nuotrauka
Aktorė Rūta Lee Kilmonytė ir žinoma New Jersey lietuvių veikėja Izabelė Dilienė.

J. Tyslavos, Jr. nuotrauka

Po Lietuvos Atsiminimų radijo dvidešimtmečio minėjimo programos Webster Hall. Iš kairės V. Tysliavienė ir chikagietės Josephine Miller, Rudytė, Alicą Stephens ir Marija Rudienė.

Dailininkės Urbaitytės paroda

Dail. Elena Urbaitytė.

Šių metų gegužės 13 d. įvyksta pirmoji dail. Elenos Urbaitytės darbų paroda Ruth Sherman Galerijoje, New Yorke.

Elena Urbaitytė priklauso mūsų jaunesniųjų dailininkų kartai. Ji augo Šiauliuose. Jos tėvas Ignas Urbaitis buvo žinomas Šiaulių advokatas ir visuomenininkas. Mirė Sibiro tremtyje. Atsidūrus išėmviijoje, viena be tėvų, jaunutė Elena siekė užbrėžto tikslo — tapti tapytoja. Savo studijas pradėtas Kaune, Meno Institute ji tęsė Miuncheno Meno Akademijoje, Vokietijoje, nuo 1946 — 1948 metų. Dėl sunkių materialinių sąlygų, persikelia į Freiburgą (Francūzų zona) Ecole des Arts et Metiers vadovaujama V. K. Jonyno. 1949 metais gavo diplomą toje mokykloje. Tais pačiais metais gavo dvi stipendijas: Prancūzų valdžios į Paryžių ir World Student Service Fund į JAV. Amerikoje 1952 metais ji gavo B. A. Alabamos College, Montevallo, Ala. Nuo 1955 — 1961 studijavo meną New Yorke, Art Students League ir T. C. Columbijos Universitete iš kurio gautas M. A.

Elena Urbaityte yra abstraktaus meno atstovė. Dailininkė yra daug keliausi. Ji yra aplankiusi Italiją, Ispaniją, Prancūziją, Meksiką ir kitus kraštus, darydama eskizus. Nuo 1955 — 1961 dalyvavo Almaus Galerijoje, Kinon Gallery ir T. C. Columbijos Universiteto Galerijoje.

Gegužės 13 d. įvykstančioji jos pirmoji paroda Ruth Sherman Galerijoje, 306 East 72nd St., New Yorke, tęsis iki gegužės 27 d. Galerija bus atidaryta kasdien nuo 12 iki 6 v. v. — Pirmadieniais ir sekmadieniais uždaryta. B. G.

Tarnauja daugiau, kaip šimtą metų

PASKUTINIŲ NUTARIMU
IŠMOKAMI DIVIDENDAI

3 3/4 % I. METUS

Dividendai apskaičiuojami metų ketvirčiais dviems metams ar daugiau (3 1/2 % reguliaraus plus 1/4 % specialaus).

3 1/2 % per metus

Reguliarus metų ketvirčio dividendas

Nuo DEPOZITO DIENOS
Apskaičiuojama METŲ KETVIRČIAIS

Užėikite, rašykite ar telefonuokite bet kuriam mūsų skyriui

**THE
KINGS COUNTY
SAVINGS BANK**

A MUTUAL BANK

"...kur jūsų pinigai tarnauja tik JUMS!"
BROOKLYN, NEW YORK

Eastern Parkway Office:

539 Eastern Parkway at Nostrand Ave.

Nuo pirm. iki penktadienio

9 v. r. - 3 v. p. p.

Pirm. vak. nuo 5 - 8 v. v.

PResident 3-7000

Broadway Office:

135 Broadway at Bedford Avenue

Nuo antradienio iki penkt.

9 v. r. - 3 v. p. p.

Pirm. nuo 9 v. r. - 7 v. v.

STagg 2-6676

Member Federal Deposit Insurance Corporation

DŽIUNGLESE...

Atkalta iš 7 psl.

prieštaravo bendruomenės tarybos nusistatymui, labai susijaudino, grasino atsisistatydinimu ir ... niekuo nereagavo, esą negalima įžeisti čikagietčių. Po to, Nasvytis savo vardu parašė laikraščiams laiškus, (žiūr. perėitą VIENYBĖS n.) tačiau DRAUGAS atsisakė tokį laišką spausdinti. Galima spėti, kad tokį laišką DRAUGO "polltrukas" nepraleido, nenorėdamas pakenkti steigiamam fondui. Atrodo, kad to laikraščio liniją nustatė Ben. Babrauskas, aiškindamas savo rašinyje jog visos diskusijos jau baigtos ir tereikalingi pinigai. Kitaip sakant, tikslas patelsina priemonės.

Įdomu, kad DRAUGAS šiuo atveju pasirodė esąs katalikiškesnis už patį popiežių. Juk Vatikanas neseniai išbraukė iš savo sąrašų du tarlaimus šventuosius: Filomeną ir Jurgį, nepaisant to, kad šventųjų kultas duoda gražių pajamų. Būty gera, jei ir DRAUGAS laikytųsi tokios pat linijos; tiesa lieka tiesa net ir tuo atveju, kai ji "neapsimoka".

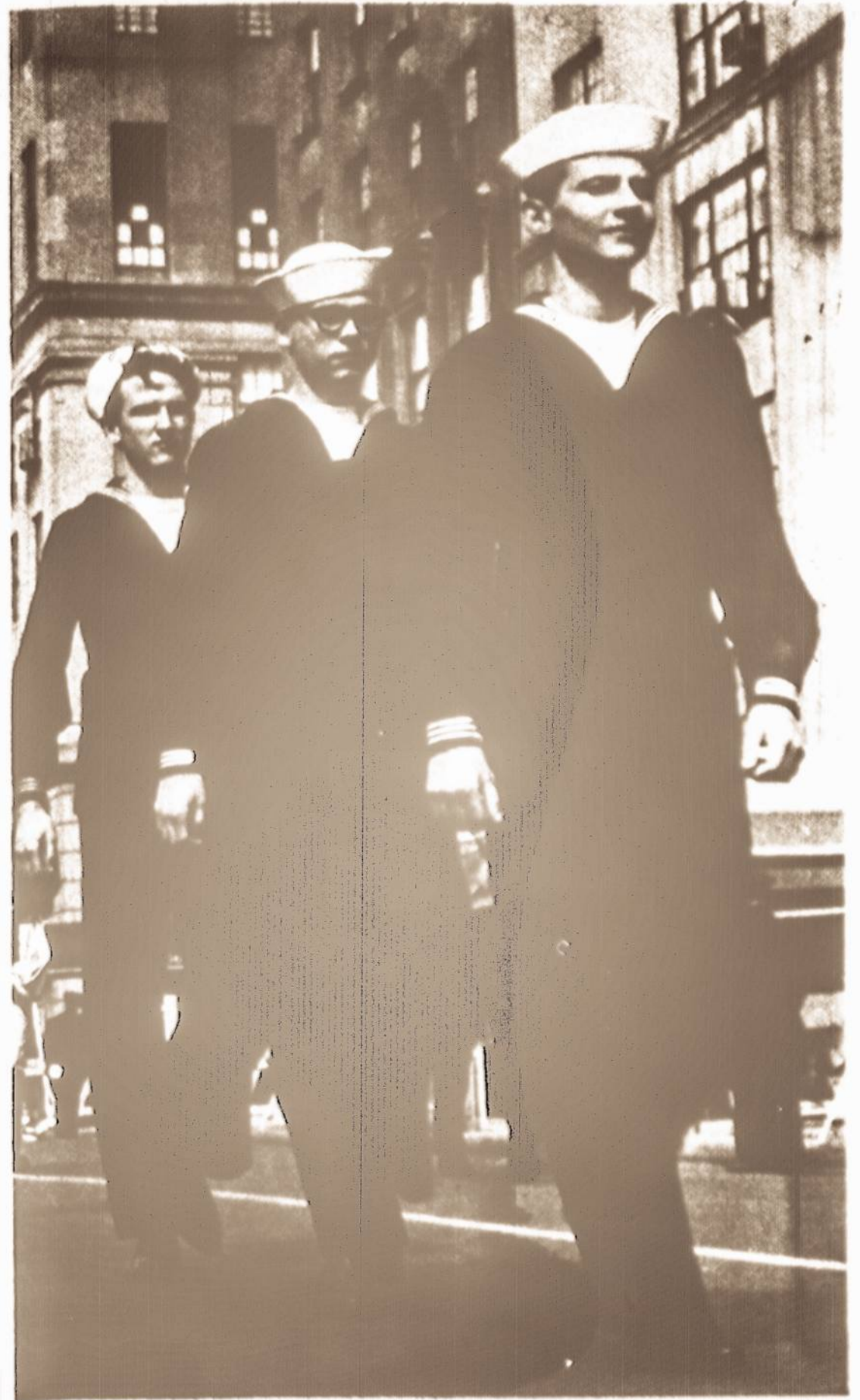
Dail. Elenos Urbaitytės kūrinys

VIENYBĖ, 1961 m. gegužės 5 d.

Mūsų skautai New Yorko lojalumo parade.

J. TYSLIAVOS, JR. NUOTRAUKOS

Mūsų jūrų skautai žygiuoja.

Mūsų skautės New Yorko lojalumo parade. Priėmimoje žygiuoja Blirutė Šetikalė ir Daiva Audėnaitė

Lietuvių grupė lojalumo parade: Kynastas, Ulėntėnė, Spūdienė, Gudas, Razgaitis, Kondrotas.

Lojalumo paradas

Mums rašo

Didžiausias spaudos nuosmūkis yra tada, kai žurnalistas skelbia faktus, kurių visai nėra. Vienybėje paskelbtoje korespondencijoje "Nuosmūkiu nuosmūkis" žinia, kad per mano parodos atidarymą buvo perskaityta dr. J. Gірniaus pasaka, yra pramanyta, nes dr. J. Gірnius iki šiol tokios pasakos dar neparašė.

V. VIZGIRDA

Boston, Mass.

Stuko radijo dvidešimtmečio minėjime prie baro stovėjo du "linksmy plaučių" tipeliai ir kalbėjo apie lietuvišką spaudą.

— Jau du metai nemoku už laikraštį, bet vis tiek man jį stūnčia, kalbėjo tipelis su stikliuku rankoje.

Antrasis tipelis taip pat norėjo ką pasakyti, bet kadangi ant baro stovėjo šviežiai pripiltas stikliukas, tai tik užvertė galvą, išsižiojo ir nespėjusius iš burnos išleisti žodžius užpylė degtine.

Buvo įdomu stebėti. Už išgertą degtinę jiedu tuojau sumokėjo, bet už lietuvišką laikraštį — jau du metai nemokėta. Per tą trumpą laiką, jiedu pragėrė mažiausią porą laikraščių prenumeratą.

Tai tik vienas iš daugelio pavyzdžių, kaip kai kurie lietuviai Amerikoje "rūpinasi" savo spauda.

J. S-nis

Newark, N. J.

Architektas Antanas Varnas, lietuvių demokratų lyderis, New Yorko lojalumo parade žygiujančių priėmimoje.

PHILADELPHIA, PA.

Lietuvių Bendruomenės Radijo Programa

BENDRUOMENĖS BALSAS

Stotis WTEL - 860 kilocycl.

Seštadieniais nuo 4:30 iki 5 p.p.

Kultūrinės, politinės apžvalgos vietos kronika, žinios, muzika ir skelbimai.

Valandėlės vedėjas ADOLFAS GAIGALAS

Bendruomenės Balsas

335 Titan Street

Philadelphia 47, Pa.

Tel. HO 7-4176

LIETUVIAI ADVOKATAI

S. Bredis, Jr.

37 Sheridan Avenue

BROOKLYN 8, N. Y.

Telefonas: APplegate 7-7083

C. A. Voket

(Vokietaitis)

41-40 74th Street

JACKSON HEIGHTS, N. Y.

Telefonas: NEWton 9-6620

V. Gruzdžio nuotrauka

DR. JUOZO JANUSKEVICIAUS antkapis atidengtas šv. Petro kapuose, Riverside, N. J. Antkapį pašventino ir gėdulingas pamaldas atlikė Šv. Andriejaus parapijos Klebonas Kun. J. Cepukaitis. Dešinėje vėlonio J. Januškevičiaus sūnus Algirdas Jonys.

Tik vieną kartą New Yorke!

Kosto Ostrausko 3 pav. drama

KANARĖLĖ

VAIDINA:

L. Vasiliauskaitė
L. Karmazinas
V. Valiukas
K. Vasiliauskas

Iėjimas su pakvietimais, kurie gaunami pas adm. Z. JURĮ, tel. MI 7-5141 pas platintojus ir vaidinimo dieną prie įėjimo.

Kada? GEGUŽĖS 20 D., ŠEŠTADIENĮ, 8 val. vak.

Kur? Van Wyck Junior High School
85-05 114th St., Jamaica, N. Y.

Spektaklį globoja LIETUVIŲ MOTERŲ ATSTOVYBĖ

V. STROLIA
Rez. Pad.
Z. JURYS
Administr.

Vaziuoti BMT Jamaica linija iki Queens Blvd.
IND linija iki Sutphin Blvd.

Lietuva, Latvija, Estija

PIRMĄ KARTĄ NEW YORKE. DALYVAUJA GERIAUSIEJI! Pabaltijo krepšinio, tinklinio ir stalo teniso

PIRMENYBĖS

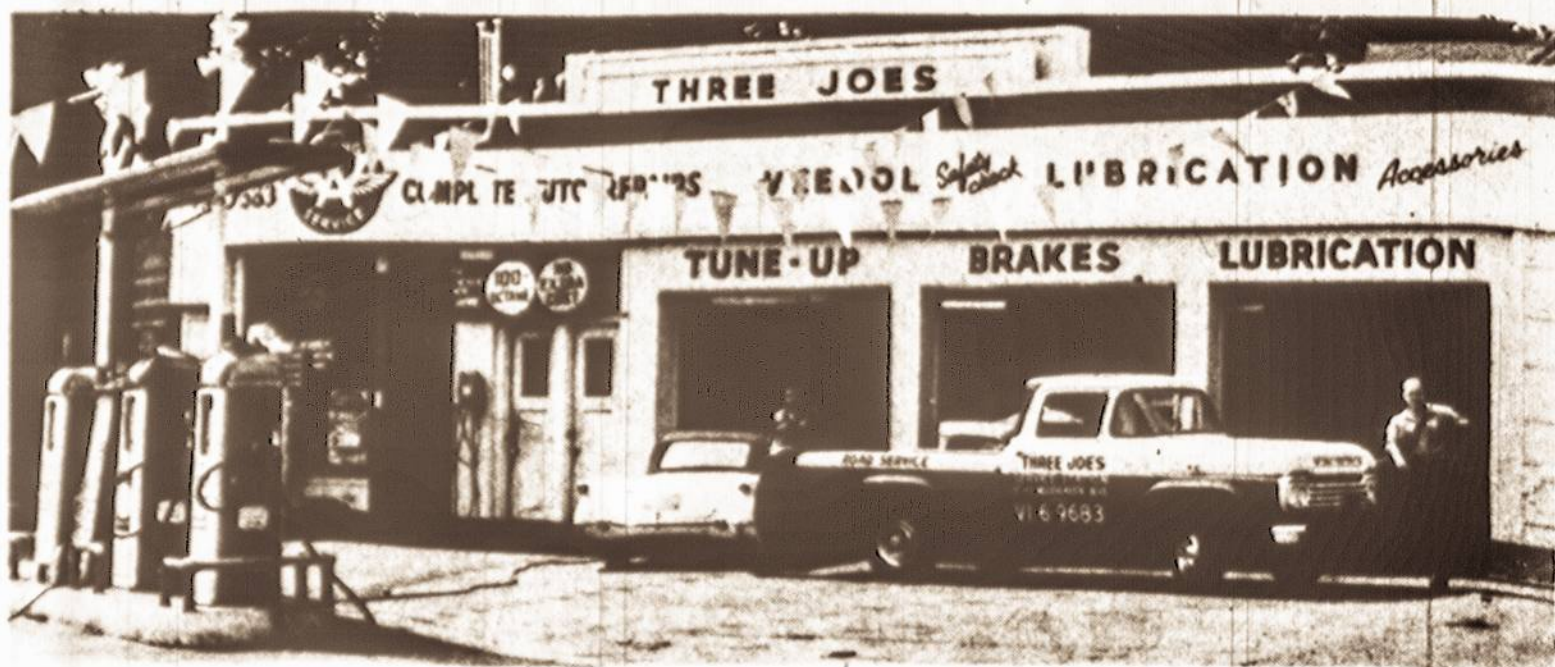
Varžybos įvyks š. m. gegužės 13 d. (šeštadienį) 1 val. p. p. Franklin K. Lane High School — 999 Jamaica Ave., Brooklyn, N. Y. (BMT Jamaica traukinys — Elderts Lane stotis).

Tą pačią dieną 8.30 val. vak., puikioje Elks Club No. 878 salėje — 82 — 10 Queens Blvd. (IND 6th ar 8th Ave. ar GG traukiniai, Grand St. autobusa S)

Pabaltiečių Sportininkų Priėmimo. B A L I U S

Muzika — V. Rutenio vadovaujamas Club Ten orkestras
Veiks turtingas bufetas, užkandžiai nemokamai.

THREE JOES SERVICE STATION, Inc.

85-42 Woodhaven Boulevard Woodhaven, N. Y.

Telefonas: Virginia 6-9683

NORI PIRKTI AR PARDUOTI NAMUS—TAIP PAT APDRAUDŲ REIKALAIS KREIPKIS Į

AMERICAN HOME REALTY

84-14 Jamaica Ave., Woodhaven 21, N. Y. — (Forest Parkway stotis)
Tel. Hickory 1-5220

William J. Drake

Licensed Real Estate Broker

Lietuviams specialus pataravimas

Income Tax užpildymas

APDRAUDOS SPECIALISTAS

Stoje firmoje apdrausk savo namus, baldus nuo gaisro. Apdrausk nelaimingus atsitikimus prie savo nuosavybės. Nė per vieną kitą greičiau nuosavybę neparduosi. Niekas kitas Tau nesuras tinkamesnių namų.

RAINBOW CORNER BAR & LOUNGE

ALFRED A. CILCIUS
Savininkas

Salė susirinkimams, vestuvėms, krikštynoms ir kitokiems pobūviams. Taip pat duodami polaidotuviniai pietūs.

106-01 Jamaica Ave. Richmond Hill, N. Y.

Tel. Virginia 6-9506

WHITE HORSE Tavern

BARAS IR RESTORANAS
Duodami polaidotuviniai pietūs.

PRANAS BRUČAS
Savininkas

86-16 Jamaica Ave. Woodhaven, N. Y.

Tel. Virginia 6-9519

Winter Garden Tavern Inc.

1883 Madison Street
Brooklyn 27, N. Y.

(Ridgewood)

Telefonas: EVergreen 2-6440

Salė vestuvėms ir kitokioms pramogoms. Geriausias lietuviškas maistas prieinamomis kainomis.

POLAIDOTUVINIAI PIETŪS

FESTIVAL RESTAURANT & BAR

Pietūs ir vakarienė
Jaukus baras

Salė susirinkimams, vestuvėms ir pobūviams

Gali tilpti 200 žmonių LIETUVIŠKIEMS suėjimams nemokamai

VACYS STEPONIS
Savininkas

40 East 26th St. New York City

MU 3-2928

THE

Tel. TAYlor 7-9842

Arlington

385 Arlington Ave.
Brooklyn 8, N. Y.

Restaurant

Ona ir Jonas Valaičiai

Sportinės nuotrupos

Atkelta iš 3 psl.

Smagu yra vartyti naująjį Sporto žurnalo numerį, prieš kurį laiką atėjusį iš New Yorko. Kaip žinoma, vienas Sportas su raudonomis raidėmis antraštėje eina Vilniuje, tačiau savo išvaizda jis yra prastesnis už mūsų. Nežiūrint, jog ten sportas yra valdžios tarnyboje, mūsų su kukliais ištekliais, sukrapštytais iš pačių sportininkų kišenių, sugeba nukonkuruoti raudonąjį.

Metant žvilgsnį į paskutinįjį numerį (1961 m. Nr. 1-2), kurio sūkis, vietoje "Visų šalių proletarai, vienykitės!", yra "Lietuviais esame mes gimę, lietuviais turime ir būr", jame randame vertingų rašinių. Gražios nuotraukos ir puiki techniška pusė, maloniai mus nuteikia. Žinoma, žurnalas nelabai įkandamas jaunimui, bet čia jau kitas reikalas. Sunku juk visiems įtikti.

Kada prasidėjo kubiečių patrijų invazija į savo tėviškę ir raudonieji visą bėdą suverte amerikiečiams, grupė Amerikos krepšinininkų (vyrų ir moterų) padarė invaziją į Maskvą, kur jie laimėjo maskviečių, ne tiek suinteresuotų Chruščiovo berniais, bei grasini-

mais o daugiau realiais dalykais, simpatijas. Grupė greitomis suorganizuotų amerikiečių čia laimėjo pirmąsias dvi rungtynes, nugalėdami sovietinias valstybės profesionalus krepšinininkus.

Sovietai, žinoma, čia stengėsi kaip išmanydami, tačiau jiems nieko neišėjo, JAV AAU (mėgėjų sąjungos) vicepirm. Clifford Buck po dviejų rungtynių pareiškė: "Rusai-vyrai ir moterys žaidžia taip, lyg nuo žaidimo pasisėkimo priklausytų jų gyvybė. Mūsųškiai nori laimėti, tačiau jiems tai nėra gyvybes ar mirties dalykas". Tai yra didelis skirtumas tarp vakariečių ir sovietinių sportininkų.

VIENYBĖ

The Oldest Lithuanian newspaper, established by Juozas Paukstys in 1886, is published weekly by Juozas Tysliava at 192 Highland Blvd., Brooklyn 7 N. Y. Tel. AP 7-7257. Entered as Second Class Matter October 23, 1907 at the Post Office of Brooklyn, N. Y. Subscription rate: \$7.00 for one year. Advertising rates on application.

Sekmadienį, balandžio 9 d. iš Montrealo lankėsi Mažlietuvų laikraščio Lietuvos Pajūrio redaktorius Ansysas Lymantas su žmona. Svečias buvo pas Lietuvių Protestonų New Yorko parapijos kunigą Petrą Dagį. Po pamaldų buvo kavutė, kurioje dalyvavo daug parapijiečių. Nuotraukoje: Vilgalis, Šneideraitis, Gelžinis, p. Lymantienė, kunigas P. Dagys, A. Lymantas, Kynastas, Ramunas, M. Brakas, Pitkunigis.

SKAITYKITE VIENYBĖ
Seniausią ir įdomiausią
Lietuvių savaitraštį!

BANGA TELEVISION

VYTAUTAS ZELENIS, Savininkas

3423 FULTON STREET BROOKLYN 8, N. Y.

Telefonas: APplegate 7-0349

PARDUODAMA: televizija, radijas, Hi-Fi stereo, fonografai, dulkių siurbliai, oro vėsintuvai. Didelės nuolaidos Admiral, Motorola ir Blaupunkt vokiškiems Hi-Fi. TAISOMA: televizija, stereo Hi-Fi bei radijas. Darbo valandos kasdien iki 7 v. vak., penktadieniais iki 9 v. v.

GERIAUSIAS

INSURANCE ir REAL ESTATE

PATARNAVIMAS PAS

JOHN ORMAN AGENCY

110-04 Jamaica Ave.,

Richmond Hill, N. Y.

Telefonas: VIRGINIA 6-1800

Park Florist

Gėlės pristatomos į bet kurias pasaulio vietas.

MATTHEW MAZEIKA
Savininkas

80-15 JAMAICA AVE. WOODHAVEN 21, N. Y.
Telefonas: Virginia 9-3112

ROBERT F. NARK

Apraudos AUTO Specialistas
Any car - Any age driver
ALL FORMS OF INSURANCE

26 COURT ST. BROOKLYN, N. Y.
Tel. MAin 4-6400 VA 5-0783

DISCOUNTS TO QUALIFIED APPLICANTS
Mutual Insurance Insure your tomorrow today!

Park Hill Realty

Aprauda, nekilnojamas turtas, federaliniai, valstybės ir miesto taksai. Notary Public.

84-17 Jamaica Ave., Woodhaven 21, N. Y.

TELEFONAS: Virginia 3-1477

Albert F. Peters (Petrauskas)

LISAUSKŲ MAISTO KRAUTUVĖ

Lietuviški sūriai, juoda duona, aukštos rūšies rūkyti kumpiai, dešros ir skilandžiai pigiomis kainomis
Prekes siunčiame ir per paštą

Martha & Peter Lisauskas
64-09 56th Road Maspeth 78, N. Y.

Telephone: TWining 4-8087

BARAS IR RESTORANAS

Julius Daugmaudis, Sav.

Stiklinis baras, viena gražiausių užėigų

273 GRAND STREET
Brooklyn 11, N. Y.
Tel. EVergreen 4-9533

REPUBLIC LIQUOR STORE, Inc.

G. Jokubaitis, Manager

322 UNION AVENUE
BROOKLYN 11, N. Y.
Tel. EVergreen 7-2089

RAY'S LIQUOR STORE

JUOZAS IR IZABELE MISUNAI

(vairiausias rūšies amerikoniški ir importuoti gėrimai.
Didžiausias degtinės ir vyno pasirinkimas.

103-55 LEFFERTS BLVD. RICHMOND HILL, N. Y.
Telefonas: Virginia 3-3544

LAI DOTUVIŲ DIREKTORIAI

JUOZAS KAVALIAUSKAS

LICENSED PENNA AND NEW JERSEY
1601 S. SECOND STREET PHILADELPHIA, PA.
Telefonas: DEwey 4-5136

CHARLES J. ROMAN

(RAMANAUSKAS)
1113 MT. VERNON STREET PHILADELPHIA, PA.
Telefonas: POplar 5-4110

JUOZAS GARŠVA

231 BEDFORD AVENUE BROOKLYN 11, N. Y.
KOPLYCIA LAIDOTUVĖMS Tel. EVergreen 8-9770

STEPHEN AROMISKIS

(ARMAKASKAS)
423 METROPOLITAN AVENUE BROOKLYN 11, N. Y.
KOPLYCIA LAIDOTUVĖMS Tel. EVergreen 7-4335

M. P. BALLAS FUNERAL HOME

ALB. BALTRUNAS-BALTON
660 GRAND STREET BROOKLYN, N. Y.
NOTARY PUBLIC. Tel. STagg 2-5043

ROGERS FUNERAL HOME

P. RADZEVIČIUS, Direktorius
410 METROPOLITAN AVENUE BROOKLYN 11, N. Y.
Tel. STagg 2-4409

VISI ŠIE LAIDOTUVIŲ DIREKTORIAI IŠNUOMOJA
AUTOMOBILIUS (VAIRIEMS REIKALAMS)

VIENYBĖ

A. Jasaitis, J. Bilėnas, St. Birutis ir I. Gasillūnas sudaro naują Amerikos Lietuvių Inžinierių ir Architektų New Yorko skyriaus valdybą. Ta proga naujasis pirmininkas inž. A. Jasaitis skaitė idomią paskaitą apie septynis pasaulio stebuklus.

A. S. Trečiokas, 311 Walnut St., Newark, N. J., praneša apie SLA Penktojo Apskričio ir Lietuvių Spaudos Klubu išvyką, kuri ruošinama (birželio 10 ir 11) į SLA vasarnamį, Atlantic City, N. J.

V. Andriulaitis su žmona ir J. Alekna, pakeliui iš Anglijos į Chicago, aplankė J. Lukoševičių Brooklyne.

J. Mėlynis, Jr. praneša, kad New Jersey Lietuvių Studentų Sąjunga ruošia "čigonų vakarą" kuris įvyks gegužės 6 d. 8 v. v. Lietuvių parapijos salėje, 136 Davis Ave., Kearny, N. J.

Vyt. Lapšys, buvęs Lietuvių Atletų Klubu pirmininkas, jau kuris laikas eina Lietuvių Siuvėjų Lokalo pirmininko pareigas. Siuvėjų lokalo pirmininku ilgus metus buvo V. Zaveckas, šiuo metu pradžioje pasitraukęs į pensiją.

Jadvyga Šilkienė, ilgametė mūsų laikraščio skaitytoja iš New Haven, Conn., sveikindama Vienybę deimantinės sukakties proga, užrašė laikraštį savo draugei Emilijai Krakauskienei, Waterbury, Conn.

P. Vainauskas, biznierių iš Great Neck, L. I., nusipirko naujus namus ir atidarė naują biznį. Vainausko žmona Stasė du kartus lankėsi Lietuvoje.

J. Šlepetytis, B. Kulys, inž. V. Dillis, S. Dzikas, S. Kontrimas, K. Norvila, D. Penikas, A. S. Trečiokas, V. Vaitiekūnas neseniai Brooklyne turėjo pasitarimą Bendruomenės rinkimų reikalais.

R. Kriščiūkaitė, Bakų Akademinių Federacijos sekretorė, praneša, kad šį šeštadienį, gegužės 6, 8 v. v. Liederkrauz salėje, 6 E. 87th St., New York, įvyks federacijos koncertas ir šokiai.

Ipolitas Tvirbutas, buvęs Šigulių valstybinio teatro meno vadovas ir vyriausias režisierius, šiuo metu gyvena Hartford, Conn., pradėjo rašyti tapyboje ir literaturoje. Yra sukūręs simbolinio turinio paveikslų ir parašęs keturias apysakas.

Inž. Br. Garunkščiui žmona Irena padovanojo sūnų, kuriam duotas Tomo Broniaus vardas. Garunkščiai, kurie gyvena Berchwood Park, L. I., augina ir dvi dukteris.

Dail. Elenos Urbaitytės darbų paroda, "one man show", atidaroma gegužės 13 d. Ruth Sherman Galerijoje, 306 East 72nd St., New York. Paroda tęsis iki gegužės 27 d. (plačiau 8 psl.)

ANTRAS STASIO PILKOS REČITALIS VIENYBĖJE

Vienybės skaitytojams prašant, šį penktadienį, gegužės 5, 8 v. v., Vienybės namuose, įvyks antras artisto Stasio rečitalis. Programoje — lietuvių poetų ir pasaulinių rašytojų kūrinių skaitymas.

Pirmasis Stasio Pilkos rečitalis įvyko praeitą šeštadienį, bet ne visi norintieji galėjo jame dalyvauti. Todėl artistas Pilka sutiko savo rečitalį pakartoti.

STEVENSON NEPAMIRŠ LIETUVOS TRAGEDIJOS

JAV Ambasadorius Jungtinėse Tautose Adlai Stevenson per savo Director of Public Services pareigūną Wallace Irwin, Jr. į Algirdo Gustaičio raštiskus už klausimus dėl naujosios JAV politikos Lietuvos ir kitų Baltijos valstybių reikalu, neseniai atsakė laišku, kurio paskutinis sakinytis yra toks:

"... Mr. Stevenson shall always be mindful of the tragedy which befell Lithuania and all the captive states of Eastern Europe, and of their peoples' yearning to be free."

Rūtos radijo dainos ansamblis, dalyvavęs Lietuvos Atsiminimų radijo dvidešimtmečio programoje, praeitą sekmadienį New Yorke. Kairėje: dirigentas A. Kačanauskas.

Jakubas J. Stukas su Regina Budriene po savo Lietuvos Atsiminimų radijo dvidešimtmečio sukakties minėjimo programos, Webster Hall, New Yorke.

VISOS NUOTRAUKOS - J. TYSLIAVOS, JR.

Jonas Valaitis vadovavo Lietuvos Atsiminimų radijo dvidešimtmečio sukakties minėjimo programai New Yorke.

Alice Stephens dainininkė iš Chicagos, dalyvavusios Jokūbo Stuko Lietuvos Atsiminimų radijo dvidešimtmečio sukakties minėjimo programoje, New Yorke. Priešakyje - dirigentė Alice Stephens ir akompaniatorė G. Bukterica.

Gegužės 7 d., 12 val., 30 min. Apreiškimo parapijos mokykloje, Brooklyne, įvyks New Yorko Lietuvių Skautams Remti organizacijos susirinkimas, kuriame bus renkama komitetas (valdyba) ir aptarta skautų rėmimo reikalai.

Skautų tėvus ir norinčius dalyvauti skautų rėmimo darbuose nuoširdžiai kviečiame dalyvauti. Skautams Remti Komitetas.

Gegužės 7 d., po 11 val. pamaldų, Apreiškimo parapijos mokyklos patalpose, įvyks Lietuvių Studentų Sąjungos New Yorko skyriaus susirinkimas. Programoje — bus patiekti svarbūs pranešimai ir svarstomi aktualūs klausimai, todėl dalyvavimas nariams yra būtinas.

SKYRIAUS VALDYBA